

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

A Grand-Prix.

Budapest, június 11.

Megvolt a nevezetes autouli futtatás, amelyre lázas érdeklődéssel készülődött az egész köztársaság. A lófuttatásnak, ennek az állítólag nemes és fontos sportnak legfanatikusabb hívei sem igen gondolták volna még ezelőtt kilenc-tíz nappal sem, hogy ekkora jelentősége lehet valamikor egyetlen futtatásnak. Hogy egy ország népe visszafojtott lélekkel lesse és egész Európa feszült érdeklődéssel várja, mi történik ma az autouli gyepen, azt ugyan ki hitte volna? Sem mi, lusta agyu filiszterek, akik föl nem érjük észszel, hogyan lehet nevezetes eseményt csinálni abból, hogy egy csomó gebe közül melyik ér előbb a célhoz, sem a sport-dühöncök, akik egy kisebb-szerű kormánykriszislé előbbre teszik a Grand-Prix sorsának eldőlését. Ez a mai Grand-Prix bizony csakugyan külön eset volt egy kisebb-szerű kormányválságnál. Az az csak lehetett volna, mert a francia kormány rendeletéből a rendőrség, katonaság akkora apparátussal vonult ki, amely elfojtotta a lehetőségét még annak is, hogy akár csak meg is kíséreljék a mult vasárnap csunya heccet a pökhendi, de kevésbé bátor monarkista ficsurok. És ezenfelül szervezve vonult ki a köztársasági érzelmű polgárság és a szocialista munkások nagy serege is. Ami egygyel több ok volt arra, hogy a nagyuri csöcselék egy kicsit meggondolja a dolgot.

Nem történt tehát semmi különösebb dolog, *Loubet* úrnak nem esett bántódása és vérontás nélkül mult el a mai nap Páris és a köztársaság fölött. Az a néhány bevett fej, néhány letartóztatott ember, ami szemmel látható eredménye volt néhány kisebb-

szerű tüntetésnek, nem adhat karaktert a szenzációs vasárnapnak.

Ebből természetesen minden következik, csak az nem, hogy most már el van intézve a köztársaság póre a lappangó forradalommal. Alighanem úgy áll a dolog, hogy ebben a pörben egy kis halasztást lehet kierőszakolni rendőri karhatalommal, de az összeütközésnek előbb vagy utóbb be kell következnie. A mai nap elég békés lefolyása csak takarója annak a processusznak, amely a felszín alatt folyik tovább, de egyszer okvetlenül felszínre jut. És akkor — tisztelet, becület a Grand-Prix tüzesvéri híveinek — nem azon a gyepen fog eldőlni a küzdelem sorsa, ahol a lovak viaskodnak az elsőségért.

Páris, június 11.

A város és a boulognei erdő rendes vasárnap képét mutatja. Az idő gyönyörű. Tüntető csoportok sehol sem mutatkoznak.

— Délután 2 órákor.

Eddig sem itt, sem Longchampsban nem történt nevezetesebb dolog. Longchampsban, hol a rend fenntartására megtették a már jelzett intézkedéseket, az odaözönlő néptömeg már igen jelentékeny. A versenytéren élénk élet uralkodik. A tömeg közt egyes szocialistákat látni, gomblyukjokban vörös rózsákkal. A szocialisták több csoportja a versenytér bejáratánál, a vizesés mellett, foglalt állást.

— Délután 4 órákor.

A tribünökön több hely üresen maradt. A mérlegnél számos vászonruhába és gyapjúingbe öltözött egyn van. A miniszterek és a diplomáciai kartagjai egymásután érkeznek és az elnök tribünjén foglalnak helyet. A mérlegnél ott vannak az összes szocialista képviselők. A vizesésnél egybegyűlt tüntetők üdvözik az érkező minisztereket. Fényesebb magánfogatok érkezése alkalmából ez a kiáltás is hallatszott:

— *Le a papokkal!*

Több embert letartóztattak, mert nem engedelmeskedtek a rendőrségnek, mely szétoszlásra szólította fel a csoportokat.

Az első futás incidens nélkül ment végbe. A Grand-Prix-ben *Perth* első, *Velasques* második és *Alhamra* harmadik lett. Mind a három francia ló.

— Délután 4 óra 22 perckor.

Loubet elnököt az Elysée-palotától Longchampsig az egész uton óriási néptömeg, viharos, meg-megújuló *Éljen Loubet! Éljen a köztársaság!* kiáltásokkal üdvözölte. Rendőrök és lándzsákkal felfegyverzett dragonosok állottak sorfalat. A vizesésnél, hol a legtöbb ember torlódott össze, lelkesült ovációkban részesítették az elnököt. Az elnök incidens nélkül jutott a tribünre. Mikor megjelent a tribünön, a néptömeg ismét viharos *Éljen Loubet! Éljen a köztársaság!* kiáltásokba tört ki. Ritkábban az a kiáltás is felhangzott: *Éljen a hadsereg!*

— Délután 1/5 órákor.

Letartóztattak egy embert, aki a Marigny-avenue-ben, mikor *Loubet* elnök arra kocsizott, azt kiáltotta: „Éljen a király!”

Longchamps, június 11.

A nyergelőben, mint az előbbi években, most is nagyszámu elegáns közönség gyűlt egybe. Különösen sokan jelentek meg a parlament és a párisi községtagtársak közül, pártkülönbség nélkül. Az Avenue des Champs Elysées-n és a boulognei erdőben magánfogatok és bérkocsik képeztek sorfalat. A kocsikban ülök *Loubet* elnököt, midőn arra hajtatott, a legtiszteltelejesebben üdvözölték. A nyergelőben *Loubet* elnököt megjelenésekor igazán lelkes ovációkban részesítették. Amikor az elnök kocsija behajtott a nyergelő-térre, a kerítésen kívül egy ellenes csoport „*Éljen a hadsereg! Le Zolával!*” kiáltásokba tört ki. Jelentéktelen surlódások keletkeztek, mely alkalmossal a rendőrség néhány embert letartóztatott. *Loubet* elnök hazatérése alkalmával még szívesebben tüntettek mellette. Mikor elhagyta a tribün, szakadatlanul hangzott „*Éljen Loubet!*” A

REGÉNY.

MARIETTE.

(25) — REGÉNY. —

Irtá: MARTOS FERENC.

— Kutyabaj, — szolt megvizsgálva a sebet, — három hét múlva táncolunk.

De bizony még messze van a tánc. A seb-láz még sokszor beköszönt s a doktor sem olyan goromba, mint a hogyan szeretném. Ugy látszik, ő is komolyabbnak tartja a dolgot.

Szerencsére, az utazás alatt nem történt semmi baj. A kastélyban a parkra nyíló szobába vetették az ágyat. A nyitott ablakon át csak egy özőnlött a virágillat. Iraton éppen estimára harangoztak. Édes, merengő alkonyat volt s férjem, kezemhez simulva, végtelen gyöngédséggel nézett fel szemembe:

— Oly boldog vagyok most, — suttozta, — meggyógyít ez a levegő. Azt hiszem, már járnai is tudnék.

— A szája jár — dörmögte az orvos — és az is fölösleges. De magukkal nem lehet bírni.

Július 26.

Ma délután, amikor már-már lábbadozó betegem kissé elszunnyadt, a szolga azt jelentette, hogy levelet hoztak nekem. Egy lovas staféta hozta, Békésről, azzal a megbízással, hogy senki másnak ne adja át, csak saját kezembe. Megismertem a borítékon Oláh irását. Első pillantásom férjemre villant, ébren van-e, meglátta-e a levelet, talán az irást...? Nem, alszik, csendesen piheg, mint akinek lelke ártatlan.

Lábhegyen kiosontam a szobából. Tehát írni merészkedett. Soha nem szabadulhatok már többé ördögömtől. Nem nyugszik, amíg meg nem ölt, kárhovatba nem taszított. Am jöjjön, aminek jönnie kell.

Felszakítottam a borítékot. Ez állt a levélben:

Imádott Mariette!

Nem tudom, hogyan közeledjem önhöz, földön kuszva-e, vagy emelt fölvel. Nem tudom, minek tart ön s hogyan magyarázza meg eselekedeteimet. Am egyet tudnia kell, egyről meggyőződést kellett már szereznie: arról, hogy mindegy, amit teszek, ön iránt való végtelen, kimondhatatlan szerelmem kényyszerít. Csak most érzem igazán, hogy mennyire szeretem önt. Lát-hatja: nem rettegek veszélytől, nem félem a halált. Az ön birhatásáért kész vagyok a poklokra szállni s nélküle nem kell az élet.

De érzem azt is, hogy ez a láng, mely engem föléget, önre is hatással van. Lehetetlen, hogy ama régi tüzből egy kis szikra ne lappangjon még ott, a hamu alatt.

Amióta eltávozott a fővárosból, mintha eszemet vesztettem volna, nem volt nyugtom sehol. Lázban vagyok, halálos betegem és csak ön gyógyíthat meg.

Az alkalom kedvező most: férje beteg fekszik, nem sejtethet semmit. En itt Békésen várom választát, megengedi-e, hogy fölkeressem önt Iraton? Éjnek idején, talán a parkban, hová lóháton jönnék, megbízható szolga kíséretében, úgy, hogy senki sem láthat meg? Csak még egyszer akarom látni, csak még egyszer hallani hangját s szorítani kezét, mielőtt örökre távozem ez országból. Gondoljon arra, hogy utolsó kívánságom ez, melyet önhöz intézek, egy haladókló utolsó kívánsága. Vajjon teljesíti-e?

Valaki, aki az öné volt és az öné marad.

... Milyen mélységes örvénye az elvétel-műltsgének! Férjem betegem fekszik, kedvező hát az alkalom... Éjnek idején, lopva... S az előző történetek után meri tenni ezt az ajánlatot!... Oh, milyen karthat engem az az ember!...

Hirtelen különös gondolat villant eszembe. — Ki hozta ezt a levelet? — kérdeztem a szolgától.

— Egy lovas, méltóságos asszony; künn várakozik, azt mondta, hogy választ kap. — Jól van. Várjon.

Az íróasztalhoz siettem s ezt irtam: „Jöjjön holnap éjjel. Tíz órákor a park hátulsó kapujánál leszek. Kopogjon háromszor.”

Láztól remegő ujjakkal gyűrtem egy borítékba, aztán magam siettem le a léposkőn. Ott állt a lovas, habzó paripáját kantáron tartva.

— Vigye ezt a levelet s adja urának. De nehogy elveszítse az uton.

— Ne tessék félni.

Jóképü pörfü volt, tizenöt éves suhanc. Pompásan ülte a lovat, szörén. Pár másodperc alatt nyoma tűnt az ut porában... Vágtass csak, vágtass az édes üzenettel, vidd el szerelmes uradnak! Várom öt éjszakai légyottra, — Istenemre, meg fogja emlegetni ezt a légyottot!

Július 27.

Férjemnek rossz napja volt. A sebláz újból gyöttri, félrebeszél s ha nem vigyáznuk nagyon, felszakítja a kötetet. A doktor állandóan itt tartózkodik a kastélyban s a jeges borongatásokat maga rakja fel szegény betegem homlokára. Csodálatos, hogy milyen nyugodt, szófogadó beteg, ha mellette vagyok. Kimondhatatlanul gyöngéd, boldog kifejezésű az arca s mintha a láz is alább hagyta olyankor. A doktor maga is megvallotta, hogy jobb hatással vagyok én minden orvoságnál és azontul — szolt — meg is fogja rendelni: Öránkint tíz perenyi simogatás a homlokán, fél-

korlátok mögött és a tribünök körül egybegyűlt közönség folyton kiáltotta: *Éljen a köztársaság! Éljen Loubet!* Több oldalról hallatszott: *Éljen Zola! Éljen Picquart!* A tömeg a kalapokat és zsebkendőket lobogtatta és az Elyséebe vezető egész uton szívélyes ovációkban részesítette az elnököket, mely ovációkat nevezetesen a vizesés körül valóságos lelkesültséggel nyilvánultak. A nép áttörte a rendőrkörkordonját és *Éljen Loubet! Éljen a köztársaság! Éljen Picquart!* kiáltásokkal körülvette az elnök kíséjét. A gyepen néhányszor verekedésre került a dolog. Három rendőrgyűlök, midőn tüntetőket akart letartóztatni, megsebesültek. Az utolsó futás után a versenyteret lassan kiürült.

A közönség a minisztereket is, különösen Delcassé külügyminisztert és Krantz hadügyminisztert élénk ovációkban részesítette. A külügyminiszter kíséjét uton körülvette a tömeg és folyton kiáltotta: *„Le Rochefort-ai! Éljen Delcassé! Éljen a köztársaság!”* közben *Deroulédet gyalázták.* A Pavillon L'armenonville előtt *Jawog* egy csoport szocialista élén állott, kik a *carmagnole*-t énekeltek. A pavillonban levő vendégek erre azt kiáltották: *„Éljen a hadsereg!”*, mire veszekedés támadt.

A délután folyamán letartóztatott egyének közül csak nyolcat tartottak fogva.

Páris, június 11.

Este 6 óra körül ezekre rugó néptömeg vonult a Champs Elyséesről az Elysée-palota felé és ilyen kiáltásokat hangoztatott: *Éljen Loubet! Éljen a köztársaság!* A rendőrség szétszálta a tömeget és néhány embert elfogott. Dupuy miniszterelnök csak akkor tért vissza palotájába, mikor az Elysée-palota környéke visszanyerte a rendes képét. Este 7 órakor az *Intransigeant* szerkesztőse előtt tüntetésre került a dolog. A rendőrségnek közbe kellett lépnie. A dula-kodásban néhány újságíró megverték.

Páris, június 11.

A Pavillon d'Armenonvilleben előfordult incidensről jelenti a *Havas újság* az a következő hiteles tényállást. Egy negyed 6 óra körül megtelt a helyiség vendégekkel. Ezek egyike sértő megjegyzést tett Loubetnek. Más vendégek részben Loubet mellett, részben ellene foglaltak állást. Gyalázkodó szavakra dula-kodás következett. Poharakat, üvegeket, székeket és asztalváltakat egymás fejébe. Ugyanabban a pillanatban vonult el arra egy csoport tüntető, gomblyukokban piros rózsával, ilyen kiáltások között: *Éljen a köztársaság! Le a papokkal! Kivülről valósággal megostromolták a helyiséget.* Több ezer ember gyülekezett össze. Az ablaküvegeket bezúrták, mialatt bent folyton tartott a harc. *Öt ember súlyosan megsebesült,* közülük egy rendőrgyűlök. A vendégek megrémülve hagyták el a helyiséget, amelyet aztan becsuktak.

Páris, június 11.

A *Gaulois* jelenti, hogy a *cerele de puteaux*

óránként egy édes szempillantás, ezenkívül kész-szorítás és csacsogás tetszés szerint...

Este még jobban fokozódott a láz. Nagy nyugtalanság győrtörte s most már hiába való volt leggyöngédebb simogatásom is. Lerázta magáról a takarót, hánykolódott, nevémet suttogta. Egy pillanatra sem távozott mellőle. A mikor tíz órára ért a mutató, átküldtem a doktorért.

— Nagyon fáj a fejem, édes doktor, — szóltam, — legyen olyan jó és helyettesítsen egy kis félórára.

— Szívesen, báróné. Magának is jót fog tenni, ha egy kis friss levegőt sziv.

— Igen, lesétálok a kertbe.

— De vigyázzon, öltözzék föl melegen. Erős szélvihar van kűnn, meg ne hűtse magát.

— Vigyázni fogok.

Egy nagy kendőt dobtam nyakamba s az előszobában magamhoz vettem férjem erős, bivalyőr-korbácsát. Ovatosan rejtettem a kendő alá, s úgy osonat le a kertbe. Fekete volt az ég, meleg, fojtó szél döngötte, rázta a fákat és dombokat, melyek, mint óriás árnyékok, hajlongtak az utak mentén. Az országútortól felkavart por s a virágok illata zavarossá, nehezzé tette az amugy is terhes levegőt; távol villámok cikáztak, dörgés még nem hallatszott.

Kendőmet jól fejemhez szorítva, suhantam át a bokrok közt. Sivitás, resecgés, zugás követett minden oldalról, mintha rossz szellemek gunyolnának. A hátulsó ajtónál hallgatóztam. Kűnn férfi hangot hallottam, majd egy paripa horkolását. Tehát már itt van, várakozik. Megkopogtatam az ajtót. Három kopogás válaszolt.

— Egyedül van? — suttogtam.

— Egy lovászszal.

— Hol itt a lovász?

— Túl innen.

Küldje el annyira, hogy ne láthasson ideig. Szakadozott szóváltás, majd ismét kopogás az ajtón.

— Elküldtem a faszor alá. De most már nyissa ki. égek a türelmetlenségtől.

ismét megnyitották, minthogy Janze vicomte megígérte, hogy *Christiani*t kizárják.

Páris, június 11.

Nizzából érkezett magántávirat szerint a tegnapi katonai takaródó alkalmával két vadásztisztet, kik a közönség rokonszenves tüntetésére: *Éljen a hadsereg!* *Le az árulókkal!* kiáltásokkal válaszoltak, letartóztattak. A rendőrség erősen vitte és onnét a kaszárnyába kísértek őket.

BELFÖLD.

A kiegyezés. Budapestben ma reggelre várták *Szell* Kálmán hazaérkezését, de a miniszterelnök *Bécsben* maradt és még a holnapi napot is a császárvárosban fogja tölteni, ahol a kiegyezés kérdésében érdekelt reszort-miniszterek most szövegezik meg véglegesen a képviselőház legközelebbi ülése elé terjesztendő törvényjavaslatot. E munkánál felmerülő közjogi momentumok tették szükségessé *Szell* Kálmán *Bécsben* maradását is, aki most már bevárja *Thun* miniszterelnök hazaérkezését Csehországból, ahová beteg öcsése látogatására utazott. *Szell* Kálmán *Bécsben* maradása tehát a legesekélyebb aggodalmakat sem támaszthatja, annyival inkább, mert mint már jelentettük, a megegyezés a két kormány közt teljesen perfekté vált s azt ő felvége is mindenben jóváhagyta. Meglehet, hogy *Szell* Kálmán és miniszter társai a sok körültekintést igénylő technikai munka folytán csak kedden térhetnek vissza és erre való tekintettel a képviselőháznak *szerdára kitűzött ülést csütörtökre halasztották.* Előtte való nap este a szabadelvűpárt értekezletet tart, a melyen a miniszterelnök ismertetni fogja a kiegyezési törvényjavaslat lényeges rendelkezéseit.

Az új era Hontban. *Ivánka* Zsigmond, a hontmegyei nemzeti párt vezére, egy budapesti napilapban nyilatkozatot tett közzé, amelyben kijelentette, hogy ő és a hontmegyei volt nemzeti párt belépett ugyan az országos szabadelvű pártba, de a hontmegyei szabadelvű pártba nem. Ugyanaz a napilap erre *Schiller* Antalnak, a hontmegyei szabadelvűpárt elnökének nyilatkozatát közölte, amelyben *Ivánka* Zsigmond nyilatkozatával szemben azt állította, hogy az egész hontmegyei volt nemzeti párt belépett a szabadelvű pártba és *Ivánka* Zsigmond csak az ő magánnézetét fejezte ki. Most *Ivánka* Oszkár országgyűlési képviselő tesz közzé nyilatkozatot, amelyben *Schiller* Antal nyilatkozatával szemben a következőket mondja: *Schiller* Antal ur nyilatkozatának tartalma el-

A kulcsot a zárba tettem. Halálos, fagyos nyugalom töltött el ebben a pillanatban. Féltemnek, gyöngösgénekné nyomát sem éreztem. A kulcs csikorogva fordult meg a zárban.

— Nyitva van? — kérdezte.

— Nyitva.

A korbácsot e pereben jobb kezemben tartottam, markolatát erősen szorítva.

Ki akarta nyitni az ajtót, de nehezen ment, be volt egészen rozsdásodva. Hátát vetette neki s úgy akarta bedönteni.

— Atkozott, — dörmögte, — még ez is el-lenem esküdböt.

Hirtelen nagy robajjal engedett az ajtó.

— Végre! — suttogta, s egy ugrással előttem termett. Karját kitárta, úgy hiszem, át akart ölelni.

Arcaiból keveset láttam, igen sötét volt már s időm sem maradt, hogy megerősítessem a figyelmemet. Magasra emeltem a korbácsot s amin, karját kitárva, közelített hozzám, teljes erővel az arcába sújtottam.

Megrázódott s iszonyut kiáltott. Mindkét kezét féhez kaptá s visszatáncorodott. Utána ugrottam s még egyet ütöttem rá. Ez a nyakát érte. Láttam homályosan, amint széles vörös kész képződött az ütés nyomán. Hőrgött, mint egy vadallat s futni kezdett. Még egyet ütöttem, az már nem taláta. Tul volt már az ajtón. Hirtelen becsaptam az ajtót s ráfordítottam a kulcsot. Kűnn, a viharban, hallottam átkozódását még.

... Elfutott hát! Megverve korbácsosul a hátán! A nyomorult! A gyáva! Ha! ha! ha!

Erős szélroham kapott ruhámba, csaknem lesodorta fejemről a kendőt. Az eső nagy, kövér cseppekben kezdett hulldogálni. Végtelen gyöngösgéget éreztem, a korbács kihullott a kezemből s egy fatörzshöz kellett támaszkodnom, hogy össze ne roskadjak. A kiállott izalom nagyon megviselt, úgy tetszett, mintha esztendőnk fáradtságát éltem volna át néhány perc alatt.

(Folytatása következik.)

lenkezik az igazsággal. Nem igaz, hogy ő a hontmegyei szabadelvű part megbízásából választ, mert a part, mint arról személyesen meggyőződtem, ez ügyben értekezletet nem tartott, határozatot nem hozott, tehát arra, hogy nevében nyilatkozzék, senkinek megbízást sem adott. Nem igaz, hogy az egész volt nemzeti párt belépett a hontmegyei szabadelvű pártba, mert tudtommal ennek sorai közül csakis a megegyezett három ur lépett be s ha netalán belépett volna is még egy-kettő, be nem lépett sem *gróf Zichy* Jenő, sem én, sem ama több ezer választó, kik *gróf Zichy* s enemet *Schiller* et konzortes s a pártkassa minden örököségei dacára nemzeti párti képviselőkkül megválasztottak. Hagyan merheti *Schiller* Antal ur ezek nevében is kijelenteni, hogy *Ivánka* Zsigmond nézete csak egyéni magánnézet? *Ivánka* Zsigmond és *László* olyan két név, mely mögött Hontban mindig egy nagy párt áll s bátran kimondhatom, hogy az ő nézetük Hontban a közönség s a közfőfogásat képviseli, mely ideig és ezental is érvényesülni akart és tudott minden képviselőválasztásnál, minden hivatalos vizsgálásnál, erőszak és vesztegetés ellenében. Fölhívja *Schiller* ur *Ivánka* Zsigmondot, hogy adja elő konkrét panaszait illetékes helyen. Ez annak idején meg fog történni, nekem is részem lesz benne. Az illetékes hely talán majd más lesz, mint amelyet *Schiller* ur gondol. Mert mi az orvoslást nem azoknál keressük, kik a közigazgatási és választási mizériák és visszaélések értelmi szerzői és részesei s az ideig miben sem változott „Honti állapotok” megteremtői. Mi az orvoslást attól várjuk, ki Magyarországon a jog, törvény és igazság uralmát s a rendszerváltozást írta zaslójárja; és várjuk azoktól, akik őt, mint politikai tényezőket, eme program megvalósításában nem szinle, de igazán, őszintén és becsületesen támogatják. Budapest, 1899. június 9. *Ivánka* Oszkár, Hontmegyei korponai választókörületének szabadelvűpárti országgyűlési képviselője.

Vízügyi műszaki tanács. Ő felsége május 27-ikén kelt elhatározásával jóváhagyta az országos vízügyi műszaki tanács szervezési szabályzatát. E tanács, amint a hivatalos lap mai számában közölt szabályrendelet első és második szakasza mondja, országos fontosságú vízmunkálatok és elvi jelentőségű vízügyi műszaki kérdések megoldására szerveztetik és a hozzá utalt kérdésekben a földmívelésügyi miniszternek véleményét nyilvánít. A tanács elnöke a földmívelésügyi miniszter vagy helyettese az államtitkár, alelnöke az országos vízépítési igazgatóság főnöke. A tanács tagjai (4. §):

1. Hivatalból: az országos vízépítési igazgatóság négy osztályvezetője, valamint a vízépítési körületi felügyelők és a vízrajzi osztály vezetőjének helyettese.

2. Mindazon állami, társulati és más szakértők, kik a vízügyek terén érdemeket szereztek és kiket ezen érdemeik alapján a miniszter kinevez.

A hivatalból való részvétel addig tart, míg az illető a megfelelő tiszti állást betölti.

A kinevezés ellenben mindenkor 3 évre szól, úgy, hogy 3 év elteltével az összes tagok egyszerre esnek kinevezés alá.

A 11 szakaszból álló szabályzat egyéb rendelkezései szerint a tanács üléseiről jegyzőkönyv vezetendő, melybe a jelenlevők nevei bejegyzendők és mely az elnökön és jegyzőn kívül a tanács által választott két tag által hitelesítendő. A tanács megállapodásai szótöbbséggel hozatnak, szavazategyenlőség esetén az a vélemény tekintendő elfogadottnak, amelyhez az elnök hozzájárult. A tanács megállapodásaiban meg nem nyugvó tagnak joga van különvéleményének a jegyzőkönyvbe felvételét vagy ahhoz való csatolását kérni. Az elnöknek jogában áll szükség esetén a tanácson kívül álló szakértőket is a tanács üléseire meghívni; ha maga a tanács kívánna ily szakértők meghallgatását, annak mindenkor hely adandó. A tanács tagzával semminemű díjazás nem jár. Vidéki tagok, amennyiben állami tisztviselők, az őket megillető napidíjakat és utazási költségeket számíthatják fel, nem állami tisztviselőkhöz pedig minden külön feljövételnél, tekintet nélkül arra, hogy a tanácsülések hány napig tartanak, 100 korona utazási átalányra tarthatnak igényt.

Az interparlamentaris konferencia. Az interparlamentaris konferencia az idén tudvalevőleg *Christianiában* lesz, Norvégia fővárosában. A norvég csoport rendező bizottsága most már a magyar csoport tagjait is meghívta. A meghívót *Kulmann* F., a *Storting* elnöke, *John Lund* a főrendiház elnöke és *Horst* az alsóház elnöke írták alá. A francia nyelven írt meghívó a következőket tartalmazza:

Az állandó központi interparlamentaris bizottság mult év októberében Brüsszelben az ideki kilencedik nagygyűlés színhelyül *Christianiát* állapította meg. Ezen ülése ideje folyó évi augusztus 1-től negyedikéig terjedő időközre állapított meg s a gyűlések a norvég *Storting* ülésformájában lesznek. Ezen megállapodashoz képest az interparlamentaris unió norvég csoportja tisztellett meghívja az összes taglársakat s szívélyesen keri, hogy országukat ez alkalommal meglátogatni sziveskedjenek.

Közutomás szerint — ugymond a meghívó —

egy európai, mint az Európán túli kormányok nagyszámú képviselői ez idő szerint Hágában hasonló célból, mint amelyet mi szorgalunk, gyűltek össze, hogy a nemzetközi választott bíróságnak, valamint a békének fontos kérdéseiben megállapodjanak. Önként értődik, hogy ez alkalomból kívánatosnak látszik, miképp Európa parlamentjeinek képviselői is minél nagyobb számban vegyenek részt az ideai konferencián, mintegy közreműködve a Hágában folyó akció törekvéseivel. A konferencia tagjainak, kedves vendégeinknek rendelkezésére egyhavi érvényű vasúti jegyek fognak rendelkezésre bocsáttatni az ország összes vasúti hálózatára s a rendezőbizottság azon lesz, hogy a magántársulatok vonalain ésgózhajóin is kedvezményeket eszközöljön ki. Az interparlamentáris központi iroda főnöke, dr. Gobat, arra kérte fel a bizottságot, hogy a Christániában tartandó naggyűlés programját a hivatalos meghívókkal egyidejűleg küldje meg az illető csoportokhoz. Miután e felett a Brüsszelben ez idő szerint üléselő központi bizottság delegációja határoz, ennél fogva a norvég bizottság később fogja csak megküzdeni a részletes programot. A bizottság mindent el fog követni, hogy Norvégia kedves vendégeinek tartózkodása minél kellemesebbé tétessék, miért is, szeretjük remélni — ugyanond a meghívó — hogy idegen kedves kollégáink minél nagyobb számban fognak meghívásunknak eleget jenni. A részvételi bejelentéseket a meghívás, John Lund urnak a felsőház elnökének nevére, mint a norvég fogadó bizottság elnökének nevére Christániába a Storthingba kéri címeztetni.

Itt jegyezzük meg, hogy a magyar résztvevők jelentéseiket, az egyöntúti eljárási szempontjából, a magyar csoport titkárnál Desseffy Arisztódnál (képviselőházi) nyújtják be e hó végéig.

A nagymihályi mandátum. Gróf Andrássy Géza tegnap Bécsből köszönő táviratot küldött a nagymihályi szabadalmi pártköz, amely őt képviselőjelöltnek tette és egyszersmind tudatta, hogy a program-misszióját folyó hó 14-ikén fogja megtartani. A választás, mint már jeleztük, folyó hó 21-én lesz.

Bérelés a szabadalmi pártba. A szabadalmi pártkörbe újabb a következők léptek be kiltagokul: Gömöri Szentiványi József, Szentiványi Márton, Semrecsányi Arisztó, Lippich Gusztáv, Havass Károly, Alpdár Ignác, Scitovszky János.

HIREK.

Budapest, június 11.

BUDAPESTI NAPLÓ. Június 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Uj kamarások. A király Halász Zsigmond földbírtokosnak és országgyűlési képviselőnek, valamint Medve Zoltán miniszteri segédtitkárnak a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

Küttetések. A király Káddár István állami számszaki tanácsosnak, a magyar állami számvitel terén szerzett érdemei elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét, és Broczkó Lajosnak, a budapesti protestáns érvház igazgatójának a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

Erzsébet emlékfák. Csapp Rudolf Mollinány-ezredbeli hadnagy, mint jeleztük, a katonaság körében a legrészebb körülmények között az Erzsébet-emlékfák ültetésére Bugzókodásának üdvös eredménye van, mert majd minden kaszárnya udvarán ott díszlenek az Erzsébet-emlékfák. Az ezredévi felület-bizottság elismerésére és hála jeleül a bizottság díszjává választotta Csapp Rudolf hadnagyot.

Magyarország Fárissban. A kereskedelmi miniszter a parisi világkiállítás rendezésére szervezett történelmi bizottság egyik alelnökévé gróf Zichy Jenő orsz. képviselőt, az országos iparegyesület elnökét nevezte ki.

Egyetemi magántanár. A közoktatásügyi miniszter dr. Jakabházy Zsigmond kolozsvári tud. egyetemi gyógyszer-tanársegédnek az ottani egyetemen a kísérletes gyógyszerhatástan és gyógyszer-ismereti szövetanból egyetemi magántanárrá történő kinevezését jóváhagyta és nevezett e minőségében megerősítette.

Vadnay főispán ellen. A csongrád megyei ellenzéki egyesület tegnap Algyón, ma Dorozsmán tartott gyűlést és megint hangoztatták ott, hogy a vármezeje nyugalma érdekében Vadnay főispán eltávolítására van szükség, mert addig nincs se jog, se törvény, se igazság Csongrádban. Céljuk támogatására felhívják a vármezeje országgyűlési képviselőit, azonkívül Komárom, Nógrád, Hont és Nyitra megyék alkottmányvédők polgárait, Széll Kálmán miniszterelnököt és Horánszky Nándort.

Tisztelés a polgármesternél. Halmos János, a székesfőváros polgármestere, közölte belépést a budapesti polgári lövészegyesületbe. Az egyesület alelnökévé Del Medico Ágoston főlövész-

mester vezetésével küldöttéleg tisztelgett a polgármesternél, akinek megköszöntö a lövészegyesület iránt tanúsított érdeklődését és jó akaratát, hogy lövészdiákra a tanács által száz aranyat szavaztatott meg.

A rektor betegsége. Dr. Mihálkovicz Géza, a budapesti tudományegyetem ezidei rektora, gyöngékedése miatt visszavonult a svábhegyi nyaralójában. E miatt nem látotta el rektori teendőit. Az egyetem ügyeit dr. Herczegh Mihály prorektor vezeti, aki a nyári szünet alatt is tart hetenként egy pár hivatalos órát.

Por-tokok. A belügyminiszter körrendeletben értesítette a törvényhatóságokat a gyögygyorok-nak tokokban való kötelező kiszolgáltatásáról. E rendelet, amely az egészségre nézve igen üdvös intézkedést jelent, így szól:

Körrendelet

valamennyi törvényhatóságoknak.

Azon alkalomból, hogy egy gyógyszerész a gyögygyorok kiszolgáltatására használt portok nyitására azzal a feltétellel készületek általános használatra való ajánlást kérte, az országos közegészségi tanács többily célra alkalmas készületeket és módot ismertette.

Tekintettel arra hogy a jelzett cél elérésére már teljesen gyakorlati készületek és módok rendelkezésre állanak, továbbá arra, hogy a portokoknak szájjal való fuvása által történt nyitása az egészségre ártalmakat rejt magában s az ily eljárás közegészségi tekintetből mellőzendő, ezennel elrendelem, hogy a gyógyszerészek, nemkülönbön a gyógyszeresek kiszolgáltatására feljogosított orvosok a gyógyszereseknek jövőben való kiszolgáltatásánál az eddigi szokást, amely szerint a portokokat szájból befuvás által nyitották ki, mellőzni kötelesek, kötelesek továbbá a kész portokokat erre alkalmas készületek kinyitni, vagy pedig a port a nyitott portokba tenni s a tok csak ezután hajtandó össze és zárandó le.

Magának a készületeknek, vagy eljárás módozatnak orvosiasítása magukra a gyógyszerészekre vagy orvosokra bízatik. Ezen eljárás életbeléptetésének határidejéül az évi július hó 1. napját tűzöm ki, mely naptól fogva az ezen rendeletben foglalt rendelkezések megszegése kihágást képez, s 100 forintig terjedhető — az 1876. évi XIV. törvények 7. §-ában megjelölt célra fordítandó — pénzbüntetéssel, esetleg megfelelő elzárással büntendő.

Erről a további kellő intézkedések megtétele végett a törvényhatóságok azon felhívással értesítem, hogy gondoskodjék az iránt, miszerint a gyógyszer-tárvizsgálatok alkalmával erre is figyelem fordítassék. Budapest, 1899. évi június hó 3-án.

A miniszter helyett:

Jakabhffy, s. k.
államtitkár.

Fázasság. Diszes esküvő volt ma a dohány-utcai zsidó templomban. Schwartz Mór, szászregényi nagyiparos esküdött örök hűséget Fejér Ella kissez nyunk, Fejér Márton tekintélyes fővárosi ügyvéd leányának. Az előkelő vendégseregben ott volt báró Bánffy Dezso királyi főudvarmester, Chorin Ferenc országgyűlési képviselő, Tárnoky Mór műszaki tanácsos és a fővárosi ügyvédi kar és a kereskedői világ számos kiváló tagja. A fiatal párt közülő szárnyalású beszéd kísérteében dr. Kohn Sámuel adta össze.

Diamant Leó, a Diamant Testvérek szücsárnyag-nyereskedő-cég főnöke, ma esküdött a Dohány-utcai templomban Weisz Olga kissezönnyal, Weisz Adolf cabaji nagybirtokos leányával. A diszes esküvőn a budapesti társaság sok kitünősége jelent meg, amely meghatóttan hallgatta dr. Kaiserling esket beszédét. Amikor a násznép kivonult a templomból, a zenekar Lohengrin nászindulóját játszotta.

Az elfeledett távirat. Pompás história esett meg egy előkelő vidéki nagyiparossal, aki felette gyöngéd férj s három fia boldg apja. Sokszor utazik. Legutóbbi távolléte alatt a felesége megajándékozta a negyedik fiúcskával. Az anya gyöngye volt, s az orvos tanácsosnak látta, hogy az örvedetes családi eseményről értesítse a férjét s kérje, jöjjön azonnal haza. A távirat odaadták a családleányának s ez szerencsésen a zsebében is felede. Velelenül az apa másnap mégis hazakerült. Egy napig otthon maradt, újszülött fiacskájánál, ez alatt a felesége állapota is megjavult, azután visszautazott legutóbbi tartózkodási helyére. Alig utazott el, eszébe jutott a családnek a telegramm. Nagyon megijedt a mulasztás miatt s futott egyenesen a táviróhivatalba. Rövüddel az apa megerkezőse után a szállodába táviratot hoztak neki:

Ismét fia született. Az asszony súlyosan beteg, jöjjön azonnal!

Ez állt a táviratban. A tulságosan boldg apa érthetetlenül bámult a táviratra. Nagy Isten! Már megint egy! De hogyan lehetséges ez?! Ily gondolatokkal rohant a vasúti pályához s a legközelebbi vonattal hazarobogott. Persze otthon kitudódott minden.

Halálozás. Fejős Dezso belügyminiszteri számtiszt június 8-án, este 1/2 10 órákor, hosszas betegség után, 34 éves korában elhunyt. Ma delután 5 órákor temették a Práter-utca 55. szám alatti grészházából. karsztársainak részvételével.

Kapczy Ilona urhölgy, Kapczy Vilmos gödöllői főszolgabíró testvérnéje, élete 51-ik évében, június 10-én Gödöllőn elhunyt. Holnap temetik az ottani sírkertben.

Egyházy József budapesti kávéház tulajdonos meghalt 39 éves korában. Temetése, a kerpesi-úti halottas háznál délután 8 órakor lesz.

Pálmay Ilka gyász. Pálmay Ilka édesatyját, gyöngyösi Petráds Gusztáv 1848/9-iki honvéhadnagy, ny. kir. kataszteri mérnököt ma delután 3 órákor temették az elhunynak Kisfaludy-utcai 7. szám alatt levő lakásáról. Az öreg úr kivánságához mért egyszerű végtisztosítételezen nagy s előkelő közönség volt jelen, különösen a művészy és íróvilágból. Ott voltak többek közt Hegyi Aranka, P. Lukács Juliska, Vidor Pálné, Z. Bárdi Gabi, Márkus Józsefné, továbbá Porcsolt Kálmán, Konti József, Vidor Pál, Márkus József, Kürthy Emil, Clair Vilmos, a budapesti polgári dalkör testülete stb. A beszentelést Bleszkányi jözsefvárosi helyettes plébános végezte. A gyászszertartás után Márkus József kollegáknak költői lendületű beszédben bucsuztatta el a halottat, megható szavakkal ecsetelvén az elhunynak a szabadságharcban való szereplését, amelyben mint vitéz honvédtiszt több sebet is kapott; majd nagynevű gyermekének, Pálmay Ilkának, édes apjához való gyermek-vonzalmát, igaz szeretetét. A Népszínház énekar zengte azután megható gyászdalát, mire az elhunynak nagy közönség kíséretében kivitték az új temetőbe.

Záróvizsgálatok. A pesti izraelita levány-árva-ház elemi iskolájában szerdan, június 14-én delután 3 órákor és a báró Hirsch árvalány-menyhely elemi iskolájában csütörtökön, június 15-én delután 3 órákor lesznek a nyilvános záróvizsgálatok.

Az asztalosok sztrájkmozgalma. Az asztalosok komolyan készülődnek a béharcra, hogy a tizedfél órai munkaidőt kivíjják. Mai gyűlésükön, amelyet a Vig-utca 16-ik szám alatt tartottak meg, határozatot hoztak, hogy ha követeléseikre három hét alatt nem felelenek a mesterek, a részleges sztrájkot menkezdik. Ez abban áll, hogy egyszerre csak 2—3 műhelyben sztrájkolnak és a többi, aki dolgozik, könnyebben segeélyezheti a néhány kisebb csoport sztrájkolót, mint ha az összes asztalossegédek megszüntetnék a munkát. E rendszerrel legutóbb Münchenben győztek az asztalossegédek és a budapesti szocialista vezetőség is ily rendszerrel akar célhoz jutni.

A mai gyűlésen 500—600 munkás jelent meg, egy hogy be sem férték mind a tágas gyűlésterembe, az udvaron és utcán kellett várakozniok, hogy a gyűlésen hozandó határozatot megtudják. A gyűlésen Welner Jakab, a szocialista vezetőség tagja beszélt másfélóra hosszág. Erősen érvelt a tizedfélórái munkaidő mellett.

Ha Németországban be tudták hozni, ugymond, a 8 órai munkaidőt és Bécsben sem dolgoznak tovább tizedfélóránál az asztalossegédek, sőt megindul a harc Európa összes országában a tizefélórái munkaidő mellett, miért ne tartsion lépést Magyarország a művelt nyugati államokkal. Hevesen keltett aztán Madary Gábor asztalosmester ellen, aki szerinte önérdékből beszél, mert féli, hogy a részleges sztrájk őt érí legelőször. (Derültség.)

A szónok azt állítja, hogy nem találkozott még önzőbb és kapzsiabb emberrel Magyarországon, mint amilyen Madary Gábor. A mestereket óva inti Madarytól, mert az becsapja őket. (Óriási zaj. Közbekiáltások: *Abcsú Madary!*) Ilyen hangon támadta a szocialista agitátor Thék Endrét is, mire Felczeder Ágost és Klárik Ferenc beszélt hasonló szellemben.

Végül Welner beteresztette a határozati javaslatot, amely szerint körlevelben szólítják fel a mestereket, hogy három hét alatt adjak meg a tizedfélóra munkaidőt, mert különben a sztrájk kezdetét veszi. A három hét alatt kénszeríteni fogják az ipartestületet is, hogy újra nyilatkozzék. A három hét alatt szervezkedéshez látanak és az összes bel- és külföldi szakegyesületeket és szocialdemokrata vezetőségeket értesítik a sztrájkról, hogy ide a sztrájk tartama alatt idegen munkások ne jöjjenek. (Helyeslés.)

A javaslatot elfogadták, mire a gyűlés véget ért.

A vidéki asztalosoknak ma a következő vörös cédulákat küldötték szét a budapesti asztalossegédek:

Vidéki szaktársainkhoz!

Az asztalos-iptartestület a budapesti asztalossegédek ama kérélmét, hogy a munkaidő az összes műhelyekben 9½ óra legyen, kereken elutasította. Az iptartestület tehát nem akarja bekécs uton megadni ezt a valóban csekély követelést. Mi tudtuk ezt, és csak azért kérelmeztük ezt a csekély órai szünetet, hogy a nafiahas munkaadók munkásbarátságát a kelő világitásban mutassuk be.

Felhívjuk vidéki szaktársainkat, hogy Budapestre ne utazzanak. Három hét muiva megkezdődik a harc és amit bekés uton nem bírtunk elérni, a részleges műhelysztrájkokkal biztosan kivíjjuk.

A budapesti asztalossegédek jelszava mai naptól kezdve:

Harc mindaddig, míg a 9½ órai munkaidőt és a 100% bérfelülémet minden munkahelybe nem vezették.

— **Kispesti népgyűlés.** A kispest-szentlőrinci helyiérdekű keskeny vágányú vasutnak villamos erőre való átalakítása érdekében Kispest polgárai ma vasárnap délután népgyűlést tartottak. A népgyűlésen viharos jelenetek fordultak elő, sőt egyik szónoktól, mert a kormányt „hájfűjének” nevezte, az elnök meg is vonta a szót. A felszólalók nem annyira a napirendre tüzőtt tárgyakkal foglalkoztak, mint inkább Kispest csendesnek éppenséggel nem mondható közéletét tárgyalták. Felszólaltak a gyűlésen: Róza Antal, Boros Endre, Teuffel Mihály, Molnár Jenő, Vizi Gyula s mások. A gyűlés egyébként kimondotta határozatilag a villamos átalakítás megszüntetését.

— **Elégett kis leány.** Borzalmas halállal mult ki tegnap *Nádai József* detektiv két éves *Jolánka* leánya. A kis gyermek az Attila-utca 14. sz. ház udvarán játszadozott anyja mellett, aki ott vasalt. Az asszonynak valami dolga akadt a konyhában, amiért is a tüzes parázzsal telt vasalót letette a földre és bement. A magára hagyott kis leány oda mászott a tüzes vasalóhoz. Játsszani akart vele, amikor ruhája odaért a parázshoz és lángot vetett. Anyja kétségbeesetten sietett segítségére és eloltotta az égő ruhácskát. A kis Jolánka azonban már oly veszedelmes égési sebeket szenvedett, hogy a mántók alig értek vele a János-kórházba, amikor már meghalt.

— **Rendőri hírek.** *Pitúlás* Mária budapesti születésű, 17 éves cselédeleány tegnap este a Disz-tér 1. számú ház kapuja előtt otyába göngyöltett lügkővel megmérgezte magát. A mentők eszméletlen állapotban vitték a Szent János-kórházba. — A *Beitserfélé* Nemzeti Úszoda mellett a pesti oldalon egy 20—25 éves munkásosztályhoz tartozó férfinak oszlófélben levő holttestét fonták ki a Dunából. Személyazonosságát nem tudták megállapítani.

— **Little Tich,** az Ös-Budavárában vendégszereplő világhírű angol komikus holnap, hétfőn este 10 órákor a variété-szinponton új alakításokat fog bemutatni.

A székelyek Kossuth-szobra.

Budapest, június 10.

A székely nép ezreinek lelkes örömmámora kísérte azt a gyönyörű jelenetet, a mint a mai vasárnap ünnepi áhitata közt *Marosvásárhely* főterén leleplezték *Kossuth* Lajos szobrát. A borsodi nép után a székelység rótta le nagyobb arányú éremlékekkel kegyeletét a nagy hazafi iránt, hirdelve lelkes honszerelmét annak a derék fajnak, a mely a vész napjaiban vért és vagyonát áldozott, s imádságra hívó harangjaiból ágyukat öntetett, s a mely ma a béke idején sziklakemény bástyaként védelmezi a magyarság törekvéseit.

A székelyföld minden vidékéről érkeztek küldöttségek, eljöttek a szász-régeni szászok is élükön a polgármesterükkel, az erdélyi magyarság imponáns sámban, sok törvényhatóság küldöttségei, köztük Budapest deputációja. Az ünnep rendező bizottság *Kossuth* Ferencet is meghívta, aki ma reggel érkezett meg. A pályaudvaron nagy néptömeg és nyalka bandérium fogadta és mire *Kossuth* a feldiszigelt utcákon keresztül az ünnep színhelyére ért, vagy 20.000 ember volt együtt a Széchenyi-téren, ahol *Kossuth* szobrával szemben *Bem* tábornok szobra áll. Katonát természetesen sehol sem lehetett látni. Nehéz felbök kóvályogtak az égen, amikor az ünnep a dalkör énekével megkezdődött. Azután *Kabdebó* Ferenc mondotta el ünnepi beszédét, mire egyszóval az énekesek közt lehullt a lepel *Kossuth* szobráról. Majd *Szabolcska Mihály* szavalt a nagyhatalmas alkalmi költeményét és *Bedeóház* János méltatta emelkedett szellemű beszédében a nap jelentőségét. Ekkor a székely népdalárda rázendített a *Kossuth* Lajos azt izente... kezdettől dalra és egyszerre megerezt a zápor s a ki tehette, esernyő alá menekült, de a nép ezrei még akkor is énekeltek lelkesen:

Valahány csepp esik rája,
Annyi áldás szálljon rája.

De az idő mégis megkönyörült a lelkes sokaságon és *Pósa* Lajos már kibuvó napsugár mellett szavalhatta el hazafias tűzi versét; azután letettek a talapzatra vagy felszáz gyönyörű koszorút. *Pósa* gyönyörű költeményének négy szép versszaka így hangzott:

Csitt, csendesen!... Álom-e vagy varázslat?
Kossuth Lajos ércjaka felsőhájt,
Halljátok-e zendül a szent szobor!
Halljátok-e a felzúgó morajt?
Én hallom a lelkeimmel, a szívemmel.
Úgy kong, úgy bong, mint a harang:
„Ne tántorodj meg, légy erős, hazám!
Vigyázz, vigyázz!... giling-galang.”

Rakj őrület körül határidő!
Kemény pánccal borítsa lebedet!
Acélkarra lobogtasd föl az égbe
A vöröslő szabadságra!

Megint, megint faragják a koporsó!
Megint, megint kong a lélekharang...
Bele ne dőlj önként, én nemzetem!
Törd össze, törd!... giling-galang.

Vihar dühöngött át Ausztrián
Hallottad az istenítéletet!
Ezer tűzostor patogott cikázva
A bomladó birodalom felett,
Bősz fergeteg eget rázó szavába
Már belekengott a lélekharang...
Sir széléről is visszavánszorog
Kínösszomjasan... giling-galang.

Csak zengj, csak zengj, te zengő szent szobor!
Zsoltár legyen ércjaid szózata.
Ringassa a csókosztó napsugár,
Ringassa a csillagos éjszaka.
Erdőn-mezőn, hegyen-völgyön keresztül
Kongjon-bongjon, mint a harang...
Viszhangozzák a bérek ormai:
Giling-galang! Giling-galang!

Délután félkettőkor nagy banket volt a székelly konyha menüjével. A tőstök közt figyelmet keltett *Kossuth* Ferencé. Lendületes szavakkal dicsőítette apja emléket, akinek hangján szólt a világhoz a magyar lelkiismeret. Aztán beszélt a függetlenségi párt törekvéseiről. Örüljenek a székellyek, ugymond, hogy van függetlenségi párt, mert csak ennek közreműködésével vált lehetővé, hogy helyreállt nálunk a jog és igazság uralma. Végül felhívta a székellyeket, hogy a függetlenségi párt zászlajával jelenjenek meg a parlamentben.

A marosvásárhelyi *Kossuth*-szobor *Köllö* Miklós sikerült műve. Egyszerűen tagolt talapzaton áll *Kossuth* Lajos, a székelytűz első éveinek *Kossuth*ja, amint beszél a néphez. Jobb keze nyugodt szónoki gesztusban van, míg balkezeben, amely kardja markolatán pihen, papírtekercset tart. A talapzaton ez a felírás: *Kossuth — 1899.*

A Dreyfus-ügy pongyolában.

Budapest, június 11.

A londoni *Evening News*-ban *Zola* barátja M. Ernest. A *Vizetelly* érdekes dolgokat beszél el a nagy regényíró londoni tartózkodásáról. *Vizetelly* mindezekelőtt emlékeztet azokra a kalands hírekre, amelyek *Zoláról* július 18-ikán történt elítélése után elterjedtek. Hitelesen tudta mindenki, hogy a kiváló romancier *Luzernben* rejtőzködik, majd ugyanakkor mások arra esküdöztek, hogy *Norvégiában*, *Luxemburgban*, *Németalföldön* és *Belgiumban* van. A *Petit Journal* holtbizonyossággal tudta, hogy *Zola* még nem merte kitenni lábát *Párisból*, mások pedig látták *Hamburgban*, *Bergenben*, sőt *Trondhjemben* is *Fjórson* házában! Mindebből természetesen egy betű sem volt igaz. Miután *Zola* elhagyta a *Versailles* bírósági palotát, ügyvédével, *Laborival*, *Charpentier* könyvkiadóhoz baktatót, ahol nemsokára találkozott feleségével, *Clemenceau* Györggyel és más barátaival. Sokáig tanakodtak ott, hogyan cselekednek *Zola* most a legokosabban és a regényíró végre engedve barátai kérésének, elhatározta, hogy elhagyja *Franciaországot*, mert előre volt már látható, hogy a kormány ártalmatlanná fogja őt tenni. Felesége sietve összeszedte a legszükségesebb toilette-tárgyakat, átadta neki minden készpénzét, mire *Zola* *Clemenceau*val együtt kihajtatott az éjszakai pályaudvarra, a hol helyet foglalt a calaisi express-vonatban. *Clemenceau* egy cédulára ráírta a *Hotel Grosvenor* nevét, de *Zola*, aki július 19-én reggel 5 óra 40 perckor a *Viktoria* állomásra érkezett, nem tudta, hogy a *Terminus*-hoteltől van szó és bérkocsin ment oda, pedig a kocsis huszszor is mondogatta, hogy oda nem érdemes kocsin menni, mert alig tíz lépésnyire van a pályaudvartól. Minthogy büröndöt nem hozott magával, egy font sterlinget kellett letennie a portásnál és *Mr. Paschal* írta be nevét a vendégkönyvbe. Mennyire másképpen érkezett *Zola* 1893-ban *Londonba*; akkor az angol metropolisz ünnepesen üdvözölte diszvendégét, most a nép dühötől üzött magányos szőkevényi! Alighogy elhelyezkedett a hotelben, toilettjének kiegészítéséről gondoskodott.

— Semmimem volt nálam, mint a mi testemen volt, így beszélte el *Zola*. Ugyanaz a ruha volt rajtam *Versaillesben*, ott ültem agyonvirradva a zsufolt bírósági teremben és az egész éjszakát uton töltöttem. Szinte rosszul éreztem magam a mocskos ruhában. Tehát bementem a városba és egy kirakatban ingeket, gallérokat, nyakkendőket, nadrágtartót, harisnyát pillantottam meg. Bementem az üzletbe, megragadtam galléromat, (*Zola* nem ért angolul) rámutatott a kélzelmre és megköpogtatott ingem mellét. A kereskedő mosolyozva megértett, megméri nyakam bőség-

gét, aztán oda ad egy inget és néhány gallért. Majd rákerül a sor harisnyákra; felhuzom kissé nadrágot, hogy megértessem vele, olyan adjon, amilyent hordok. Megértett, nagyon intelligens kereskedő. Felmászik a lajtorján és lehard a parkányról egész tuat csomagot és skatulyát. Harisnyák négyféle színben, de rengeteg nagyk. Megnézem az egyik párt, nagy, kezembe veszem a másikat, még nagyobb. Végre untatni kezdett a dolog és odanyújtott nekí öklöbe szeritott kezemet, hogy azon vegyen a harisnyára mértéket, ahogy *Párisban* szokás. De a jámbor nem értett meg, sőt meghátrált a pult felé, attól félve, hogy boxolói kedvem van. Végre előrenyújtottam a lábamat, de ezzel se mentem semmire. Ekkor egy szerencsés gondolatom támadt, megragadom az egyik harisnyát és úgy hajtom össze, hogy kisebbnek látszik. Erre felnyit a kereskedő és végre lehoz egy olyan skatulyát, melyben megtalált a lábamban való harisnyákat. Miután fizettem, a kereskedő mélyen meghajította magát, nyilván örvendve azon, hogy láb és kézmozdulataim egyáltalán nem azt jelentették, mintha meg akartam volna ugrani portékájával.

Zola aztán visszament a hotelbe, *Vizetelly* lakására és vele együtt *Desmoulin* szobrászszal mindjárt elment más lakást keresni, mert *Vizetelly* háza nem nyújtott számára elég biztos menedéket. Ahogy mennek az utcán, hallják, hogy egy nő *franciál* mondja kisérőjének:

— Hiszen itt van *Zola*.

— No, most már odavan a titkunk; szólt a három barát. Holnap meg fogja tudni egész *London*. És másnap csakugyan több londoni ujság közölte, hogy *Zolát* *Londonban* látták; de a riporterek sohasem tudták merre van.

Tegnap ragasztották ki *Párisban* a *semmitűszék*-nek azt a határozatát, amely a hadbírószágot *Dreyfus* ügyének reviziójára utasítja. A plakátok jóval nagyobbak, mint a kamara által elrendelt falragaszok különben lenni szoktak. Ennek oka az, hogy a *semmitűszék* határozatát megelőzőleg tíz pontban el van mondva a reviziót elrendelő végzés megokolása is. A plakátok előtt egész nap nagy néptömeg állott, mely néma csöndben olvasta a falragasz szövegét.

Végre kistült, hogy a *Loubet* elleni merényletben — egy részeg ember a hibás. bár *Cristiani* t. i. ez a részeg ember. Maga mondja magáról, hogy sokat ivott a mult vasárnapon és nem más valaki rágalmozta vele. „A nagy hős, aki a köztársaság elnökét bottal támadta meg, így egészen szánalmas alakká törpül. Ügyvédje, de *Saint-Auban*, akit azzal bizott meg, hogy a részegséget, mint enyhítő körülményt ajánlja a bírák figyelmébe és jóindulatába, lemondott arról a dicsőségről, hogy *Christiani* urat ily körülmények között a bíróság előtt képviselje. De a merénylő ragaszkodik az enyhítő körülményhez és most de *Saint-Auban* helyett *Lavallée* ügyvédet bizta meg védelmével.

Pierre Quillard szerkesztőnek eredeti ötlete támadt: automobilon vitte el a *Santé*-fogházból a szabadon bocsátott *Picquart* ezredet. Megtudta, hogy délután három órákor távozik az ezredes tizenegy havi fogság után cellájából. *Pressenséval*, *Hervé* orvossal és *Gasitla*, *Picquart* unokaöccsével pont három órákor várakozott a *Santé* előtt. Amikor *Picquart* kijött a fogházból, barátai állottak, az automobilerre ültették, amely a derék katonát *Páris* vidékének egyik legzsebesebb helyére, *Ville d'Avrayba* vitte.

Nem régen történt, hogy az *Elysée*-palota előtt ártálla egyik katonája a farsadságtól kimerülve, puskájára támaszkodott és elaludt. Az inspekiót tartó kapitány fejjelentette a katonát, akit, tekintve, hogy az állam fejének palotája előtt követte el a köteleseghumasztást, haditörvényszék elé állították. *Loubet* fülébe jutott a dolog és bizalmasan arra kérte a haditörvényszék bírát, hogy bánjanak nagyon enyhén a katonával és vegyék úgy az ő lakását, mintha egy egyszerű polgár háza volna. A haditörvényszék természetesen figyelembe vette a köztársaság elnökének kérését és a katonát csak két napi áristommal büntette.

FŐVÁROS

(*) **Tanácsjegyző-választás.** A II. kerületi bizottsági tagok az üresedésben levő II. osztályú jegyzői állásra tegnap tartott értekezletükön *Ivanszky Imre* fogalmazót jelölték.

(*) **Előljárók értekezlete.** Tegnap este a kerületi előljárók értekezletet tartottak, *Halmos* János polgármester elnöklete alatt. Ez alkalommal a kerületi hivatalok körébe tartozó kisebb jelentőségű személyi ügyeket intézték el.

SZINHÁZ, ZENE.

**** Zeneakadémia.** Az országos magyar királyi zeneakadémia disztermében vasárnap délelőtt volt a második vizsgálati hangverseny, tartalmas, érdekes műsorral és nagy közönséggel. A műsor tulnyomó része klasszikus zeneművekből állott és ezáltal az akadémia legkiválóbb növendékei versenyeztek a pályáért. Ott voltak a fiatal gárdá élén a kitűnő, részben világhírű professzorok is: *Popper* Dávid, *Hrubay* János, *Koessler* János, *Thomán* István és *Szendy* Árpád, akiknek a vasárnapi koncert szép eredménye kétség nélkül sok örömet okozott. Az intézet érdemes vezetője, *Mihalovich* Ödön, akinek az igazgatása alatt zeneakadémiai tekintélye és művészi nővéja folytonosan emelkedik, szintén kivette részét a gratulációkból. A változatos műsoru hangversenyt újabb *Abrányi* Emil kezdte, aki *Bach* Sebastyén g-mollban írt *Abrándját* és *fugá-ját* játszotta a zeneakadémia orgonáján. A nagy művészetet szőti, erős technikát követelő zeneművet a fiatal növendék (*Koessler* egyik legkínzóbb tanítványa) a klasszikus szellemnek annyit átértésével és olyan művészi bizossággal adta elő, hogy a brilliáns játékot a közönség szinte tüntető tapsokkal jutalmazta. Ezután az Akadémia énekára adott elő vegyes karokat *Palestrinától* (*Tenebrae factae sunt*) és *Verdától*. (*Laudi alla Vergine* Mária. — *Ave* Mária.) Az aggasztán *Verdi* tavaly írta ezeket a koralkokat. Kidalogzásuk rendkívül nehézségeket gőrdít az előadók elé, de *Koessler* a komplikált szövegeket gyönyörűen tanította be és a különböző árnyalatokkal valóságos remekelt a karnagyi pulpisolban. Az utolsó *Amen* pianissimoja úgy hangzott el, mint egy áhitatos sóhajtás. *Koessler* János nagy tudásának, buzgótságának és művészi lelkének újabb bizonyossága volt ez a megragadó karék. — *Schumann* Zongoraversenyében (A-moll, I. tétel) *Dobránszky* Vilma, *Szendy* Árpád tanítványa, *Liszt* és *Schubert-Taussig* egy-egy művében *Eisner* Mór, *Thomán* tanítványa tüntette ki alapos képzettségét s már is jelentékeny virtuozitását. *Thomán* tanítványai közül még a nagyon tehetséges *Bermann* Aladárt hallottuk, aki *Beethoven* Es-durban írt Versenyművének első tételét zongorázta zenekar kísérettel. *Popper* Dávid Angliából jött tanítványa: *Humphreys* Rikárd meglepő virtuozitással gondolkodta mesterének egyik magyar rapszódját. Az akadémia énekis növendékei közül hárman arattak zajos tapsokat: *Keller* Elza, *Grósz* Mária és *Johsch* Irma kisasszonyok. Megjegyzésünk csak az, hogy a *Volkman*-féle nagy magándal *Mendelssohn* Verseny-áriája kezdő énekesnőknél túlságosan nehéz feladat.

**** Fővárosi Nyári Színház.** *Makó* Lajos színhársulatát egyre jobban szereti meg a fővárosi közönsége. Vasárnap is zsufolt ház előtt került színre *Rátkey* László népszínműve, a *Felhő Klári*. A közönség különösen R. Réthy Laura asszonyt tapsolta meg, aki *Felhő Klári* nehéz szerepében mutatta be előkelő művészi kvalitásait. Dalainak legtöbbször megismételte. *Szilágyi* Berta asszony *Viola* Évát játszotta nagy drámai erővel. Nyílt jelenésekben is többször kapott tapsot. Kiváló alakításokat nyújtottak még: *Szakács* (András), *Krémer* (Pista), *Tárnoky* Gizella, *Kisné*, *Faragó* (kántor.)

**** Solymosi színésziskolája.** A Népszínház nagy színházán, a színház komoly apparátusának, diszkrétinek, zenekarának hozzájárulásával tartotta meg Solymosi színésziskolája ma délután a vizsgálati előadását. Volt vigjáték (Egy kis vihar, Falusiak.) és operett (A görög rabszolga) s mindkettő műfajban olyan előadást produkáltak a növendékek, hogy ez a kipróbált iskola újra csak gyarapodott megbízhatóságában és hitelében. Egy színészevelő iskola nem végezhet más feladatot, mint hogy szárnyainak kibontására biztos alapot adjon az igazi tehetségnek és jól előkészítse pályájukra azokat, akiket ha egyéb nem, legalább erős hajlandóság vitt a színházra. A Solymosi-iskola mai vizsgálatával bizonyosságot adta, hogy ezt a feladatot a magyar színészet komoly érdekeinek megfelelően teljesen teljesíti. Az idén azok kivül még néhány sokat ígérő tehetséggel is dicsekedhetik. A nők között jelentékenyen kiválik *Lugosi* Juliska és S. *Harmath* Ilona. Mind a ketten második évfolyam való jártasságukkal kellemes hatást tesznek. *Lugosi* Juliska nem közönséges szubrettalentum, a *Küry* Kláraéhoz hasonlító alakkal és sok finomsággal, s ha jövőre kikérül az iskolából, bizonyára első helyet kap valamelyik jó vidéki színházban. S. *Harmath* Ilonát bájos megjelenés, szép hang teszi vonzóvá. A férfiak között *Erdélyi* Emil harmadéves biztat egészséges komikumával, aztán ott van egy első éves növendék, *Bay* László, akinek fölfelelő módon jövők lehet jóvalni. Ennek a fiatal

embernek hatalmas, bársonyos, meleg baritonja van, s ha nem is kapna a jövőben olyan tomboló tapsviharokat, amilyenek ma a zsufolóság megteelt színház egyizben megjutalmazta, sok szép sikerre van kilitása. A görög rabszolgában *Diomed* dala után olyan aggasztó mértékben haragsott feléje a tetszés zaja és a „hogy volt!”, hogy talán tíz perere megakadt az előadás, s az ügyeletes rendőrségi tisztviselő és Porzolt direktor már nyugtalanul vizsgál-gatta a hangos nézőteret. A szabály alól azonban kivételt nem engedett a karmester, s ismétlés ezáltal sem történt. Még van néhány jelesebb növendék, aki dicséretet érdemel, így *Déri* Karola, akiből jó komika fejlődhetik, *Pacher* Antal, *Harmat* Margit, *Eder* Mariska, *Lezdvai* Ferike, *Pálfi* Mariska, *Hegyesi* Nándor s a többiek is mind jórészt tanulok, ügyeskedő növendékeknek mutatkoztak. A felvonások után zajosan hívták a professzorokat is, akik közül *Németh* és *Solymosi* jelentek meg a lámpák előtt. A görög rabszolga előadását *Sztojanovics* Jenő, ez a zseniális muzsikusi, mint az intézet tanára, dirigálta.

**** Pálmay Ilka és a Népszínház.** A „P. H.” azt adja hírül mai színházi rovatában hogy *Pálmay* Ilka vendég szerepelni fog a Népszínházban, hogy a vendég szerepre vonatkozó szerződését már alá is írta. Illetékes helyről értesülünk, hogy a diva semmiféle ilyen szerződést alá nem írt s hogy ez idő szerint nincs is szándékában *Budapest* vendég szerepelni.

**** A vidéki színészet és a daltársulatok.** Már több ízben felemeltük szavunkat azok ellen a visszaélések ellen, amelyeket a daltársulatok úgy itt a fővárosban, mint a vidéken is, a színészet rovására elkövetnek. A daltársulatok nincsenek feljogosítva színdarabok előadására, sőt a szabályrendeletek egyenesen tiltják ettől a daltársulatokat. De ezeket a szabályrendeleteket a daltársulatok nem respektálják s a hatóságok éppenséggel nem gondoskodnak arról, hogy ezeknek a törvényes rendelkezéseknek foganatjuk legyen. S ebből nagy kára támad különösen a vidéki színészetnek, amely amúgy is ezer bajjal küzdök. Most hosszabb panaszot kaptunk ebből a tárgyban az *Országos Színész-Egyesületnek* a köréből, amelynek hivatása a vidéki színészet érdekei fölött örködni.

A daltársulatok, mondja ez a panasz, színház számára írt, egész estétet betöltő színdarabok előadására nem jogosítvak. Ennek dacára a színészegyesület irodájába hetenkint érkeznek feljelentések, tárogatra rendes, nyomtatott színlapokkal, melyeken az illető daltársulati engedélyes, mint rendes színház szerepel és rendes színdarabokat hirdet. Ezeket a színdarabokért persze az „igazgató” egy krajcar jogdíjat sem fizet és a szerzők jogait is érzékenyen sérti és a melletti színvonalon alul maradó előadásával úgy a szerzők, mint a vidéki színészet reputációját is kompromittálja. Az egyesület legutóbb valami *Füredi* Márton, *Lászlófi*, *Ujvári* Teréz, *Szigetvári* István daltársulati igazgatók színlapjaiból kapott egy óriási csomót. Eldadják ezek a *Gyurkovics* lányokat, az *Aranylakodalmat*, *Becstelenekeket*, *Mozgó fényképeket*, *Durand* és *Durand*, továbbá a népszínház összes, műsoron levő népszínműveit. Az egyesület irodája feljelentést tett a minisztériumban, aminek meg is lett az eredménye. A belügyminiszter 75096/898. sz. a. körrendelettel boosított ki valamennyi törvényhatósághoz, melyben ezeket szigorúan utasítja, hogy éber figyelemmel kísérjék a daltársulatok működését és a legkisebb visszaélést is tapasztalva, engedélyüket azonnal vonják be. Ennek a belügyminiszteri rendeletnek azonban semmi foganatja nincs, s a mi elég jellemző és szomorú.

Itt elmondja a panasz, hogy egy bizonyos adott esetben egy vidéki főszoizgató azért nem járt el a belügyminiszteri rendelet értelmében, mert a daltársulati igazgatója azzal védekezett, hogy ő fentemeltett darabokat „átdolgozva” adja elő s hogy neki engedélye van *Hököm-színházi* (?) előadásokra.

Ilyen körülmények közt, folytatja a panasz, a vidéki színészet rendezése teljesen hiábavaló munka. Ezek az állapotok illuzióriussá teszik az *Országos Színészegyesület* fáradságát, működését. Ma az egyesület saját hatáskörében nem tehet egyebet, mint hogy a daltársulatoknál működő egyesületi tagokat kizárja és a minisztériumhoz felterjesztést intéz, hogy miután a fent idézett körrendeletnek a törvényhatóságok körében valószínűleg a rendelet hejytelen értelmezése folytán semmi foganatja nincs, daltársulati engedélyt egyáltalán ne adjon ki a minisztérium.

A magunk részéről reméljük, hogy *Szél* Kálmán belügyminiszter, aki a vidéki magyar színészet művészi és anyagi érdekeit szíven hordja, méltányolni fogja az *Országos Színész-Egyesület* felszólalását és segíteni fog a bajon.

**** Manheit hangverseny a Hirmondóban.** Érdekes hangversenyben gyönyörködhetnek holnap (hétfőn) a *Telefon* *Hirmondó* hallgatói. *Manheit* Jacques, a m. kir. operaház volt kitűnő baritonistája, aki az utóbbi időben külföldön ért el nagy sikereket, rendezte ezt a hangversenyt. Ez a koncert megismétlése lesz annak a nagy sikert arató koncertnek, amelyet *Manheit* a minap a *Royal* szállóban tartott s melynek napnapsán összeállított érdekes műsora annyira meg-

nyerte akkor a publikum tetszését. Kezdeté este 1/2 9 órakor lesz. Utána 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókon.

**** Egy körlevél.** A következő nyomtatott körlevelet kaptuk a mai postával:

Hazaifidő a Nemzetiségnek!

Ezt írta *Molnár* György négy évtizeddel ezelőtt az alagut melletti szénaraktárból átalakított, Muzeák templomának kapuja fölél. *Kövecsy* Albert is bátrán hivatkozhatnék a fenti jelmondatra.

Tisztelettel alóírt — csekélysege érzetében is — ennek az eszmének kívánt szolgálni, akkor midőn ezelőtt 26 évvel írt

Két eladoleány

című színművét a Kisfaludy Színház rendelkezésére boosította.

Első előadás: 1899. június 16-ik napján.

Hűgycim és Uram! Jöjjenek el, nézzék meg, mit rejtegetett a vén honvéd oly hosszú időn át asztalfiókjában: ezüsttőle — aranyról beszélni sem lehet — vagy pedig egy értéktelen régi piculát.

Szabó József.

**** Pályanyertes olasz darabok.** A legutóbbi drámai pályázaton, amelyet *Gallina* elhunyt velencei költőnek a tiszteletére írtak ki, az első és a harmadik díjat női szerzők vitték el. Az első díjat egy *Logika* című négyfelvonásos vígjáték kapta, amelynek szerzője *Tartufari* ismert olasz íróú; a harmadik díj nyertesé *Luanio* Regina asszony nyerte meg *Egy gyanu miatt* című háromfelvonásos vígjátékával. A második díjat *Az akarat* című háromfelvonásos dráma kapta, amelynek *Michele* de *Beneditto* a szerzője. A pályázaton százhetvenegy darab vett részt. Míg egy harmadik női szerzőnek nagy színpadi sikeréről is ad hírt egy római táviratunk. E szerint a távirat szerint *Mazzolini-Marmani* grófné *Sconfitta* (Legyőzve) című drámájával *Assisi*ban fényes sikert aratott.

**** Saint-Saëns Argentínában.** *Saint-Saëns*, a jeles francia zeneszerző, mint párisi levelezőnk írja, jövő héten Argentínába utazik. A buenos-ayresi konzervatórium igazgatója, *William*, ugyanis meghívta a kiváló zeneszerzőt hat szimfonikus koncert rendezésére. *Saint-Saëns* csak nehezen tudta magát elhatározni erre a hosszú utazására, de *William* ismételt meghívására mégis elfogadta az ajánlatot.

**** Karmester-kisasszony.** *Virginia* *Mavioni* kisasszony, akinek *Alam és élet* című egyfelvonásos operáját a minap adták *Genuában*, a premiéren maga vezényelte s zenekart. A genoui újságok nagyon dicsérik a zeneművet, de még lelkesebben irnak a karmesterről, aki a vezénylőpálat nemcsak kedves bájjal, de biztos tudással is kezelte.

**** Külföldi színházak.** *Strindberg*, a hírneves svéd drámaíró, *Folkunger* cím alatt új drámát írt. — Egy bécsi újság arról értesül, hogy *Janner*, a *Carl-Theater* ismert igazgatója, visszalépni készül ennek a színháznak az igazgatásától.

MŰVESZET.

A tavaszi nemzetközli kiállítást, amely csütörtökön, június 15-ikén záródik, eddig 23.312 fizető látogató nézte meg. Az iskolák ifjúsága köréből csoportokban 2482-en, egyenként pedig 1928-an, összesen tehát 4410-en nézték meg a kiállítást. A koronás sorsjáték húzása, amelyből 348 darabot adtak el, június 19-ikén, hétfőn délután 4 órakor lesz. A koronás sorsjegyeket már csak június 15-ikéig árusítják, amely napon túl sorsjegyek többé nem lesznek kaphatók.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Római világ.** Emlékkönyv a magyar tanárok olaszországi tanulmányutjáról. *Csengeri* János és *Geréb* József közreműködésével szerkesztette *Pasteiner* Gyula. Azoknak ajánlhatjuk elsősorban ezt a könyvet, kik komoly, alapos munkát óhajtanak Rómáról olvasni, kik nem az iró hangulataira, ötleteire, hanem magára az örök városra kíváncsiak. A szöveg közé nyomott, finom kivitelű képeket a leg gondosabban válogatták össze s mindannyi a város egy-egy korszakának, fejlődésének valamely stádiumára nézve jellemző. Az *Athenaeum* a könyv áráat mindössze 2 forint 50 krban szabta meg.

○ **Uj francia szótár.** *Ujváry* Béla főreáliskolai igazgató ügyes francia szótárának megjelent a második: magyar-francia része is s ezzel készen van az a művecske, melyet úgy az iskola növendékei, mint magtanulók nagy haszonnal fognak forgatni. Az izéles kiállítás, csinos kötetek, melyek az *Athenaeum* kiadásában jelentek meg, egyenként 1 forintért, egybekötve 2 forintért kaphatók.

○ **Egy jelentékeny asszony.** *Ira Heimburg* W. Fordította *Sarosi* Bella. Arról a jelentékeny asszonyról szól e regény, kinek lelke tele a legtisztább eszménységgel, ki a család szentélyének legbűbb őrizője, kinek egyszerűség mögött a leglenyesebb emberi tulajdonok rejtőznek. Az *Athenaeum* Olvasótára VII-ik évfolyamának 15., 16. köteteként jelent meg a regény teljes fordításban és csak helye-

elni tudjuk, hogy e nagy irodalmi intézet ilyen regényeket is felvesz népszerű vállalatába. A két csinos vászonkötésű kötetnek ára 1 ft.

O A rajongó. Cs. Szabó Kálmán úr, aki ezen a címen regényt írt, — úgy mondják — egészen fiatal ember még, s mégis mennyire vén. Ugy beszél, mint az ötvenes évek írói; dagályosan, valószínűleg beteges, puffadt mondatokban, roppant sok fölösleges szóval. Talán öreg kántorok beszélhetik még ezt a nyelvet, de mások már nem. Őszintén megvallva, magáról a műről nem igen írhatok. Nem értem. Csak annyit látok belőle, hogy annyira komolyan kell venni, hogy az ember szőljen róla egy-két szót legalább. Cs. Szabó Kálmán egyike a tehetséges embereknek, — s ha fiatal, az a csodálatos benne, hogy milyen öreg muatrak után indult meg. Mintha Jósika Miklós lett volna az utolsó szerző, a kitől olvasott. S mégis verista akar lenni. Próbálgatja is, de sehogyse megy. Teljesen készületlenül lát hozzá. Ir becsületes leányról, nembecsületesről, félvilági dámáról — s az írása nyomán egyiket se látjuk, egyiket se ismerjük meg. Ir a nagy bérbázról — s nem olyan a bérház, a milyennek ő elmondja, bekukkant a szerkesztősebbe is és képet is csinál róla, de mennyire nem igaz az a kép... Szóval: akar s tehetőséggel akar valamit kiformálni abból, ami az agyában kavarog, de az eredmény csak zavaros kísérlet még, amit talán nem is kellene még a piacra vinni. Az ára különben két forint a könyvnek. Nem olcsó.

O Olvasó-táblák. Az Athenaeum Paulini Károly magyar ABC- és olvasó könyvéhez a szerző tervei szerint készült olvasó-táblákat adott ki. Mint az olvasó könyv, ezek is eltérnek az eddigi használt, hasonló célra készült taneszközöktől és az ABC-vel összhangban új pedagógiai szempontokat tüntetnek fel. Az elemi iskolai tanító, aki legjobban tudja, hogy a betűk hasonlósága mennyire zavarja a gyermeket, bizonyára örömmel fogja tapasztalni, hogy az olvasó táblák használata egészen megszünteti a nehézséget, minthogy a hasonló alakú és hasonló hangzású nevek egymástól távol helyezték el rajta. A szépen sikerült, finom kivitelű illusztrációk mellett mindössze 3 forintba kerül 25 darab.

HADÜGY.

A tenger alatt járó hajók.

Budapest, június 11.

(o.) A sajtó mostanában sűrűn foglalkozik a franciák kedvence eszméjével, a tenger alatt járó hajók kérdésével. A katonai szaklapok tulfeszített érdeklődéssel kísérik a franciáknak e téren folytatott kísérleteit, de nem veszik szokat komolyan s inkább kisorsnyilkol az elért eredményeket.

A Gustave Zédé a franciák második tenger alatt járó hajója. A sokféle szükségessé vált átalakítás következtében ez a hajó eddig majdnem két millió frankba került a nélkül, hogy a franciáknak sikerült volna abban megbízható és feltétlenül hathatós eszközt szerzenie a tengeri hadviselésben.

A Gustave Zédé építése és átalakítása közben szerzett tapasztalatok alapján Franciaországban egy harmadik hajót is építettek, a Morzet és éppen most készül a negyedik mintája a tenger alatt járó hajóknak; ez a Naval. Ez Mr. Lanouf tengerészeti mérnök terve és főujtása az, hogy motorát nem az eddigi akkumulátorok, hanem nyers petróleum táplálja. A villamos erőre épített eddigi tengeralatt járó hajóknak ugyanis az a nagy hátrányuk, hogy hatásuk igen csekély, mert már rövid ut után kénytelenek ismét az öbölbe visszatérni és akkumulátoraikat újból megöltetni.

Ezért az öbölben, a tengerparton hatalmas villamos gyártelepre is volt szükség. A Naval azonban annyi hajtóerőt, annyi petróleumot visz magával, hogy 252 tengeri mérföldet 23 óra alatt (óránként 12 mérföldet), vagy 624 mérföldet 78 óra alatt (óránként 8 mérföldet) befuthat.

A Naval rendszerre szerint épített hajók háromféle módon működhetnek:

1. Viz alá süllyesztők nélkül. Ebben az esetben a hajótestnek egy része a víz fölé marad és a hajó így a legmagasabb gyorsaságot is elérheti.

2. Viz alá süllyesztők alkalmazásával, úgy, hogy csak a hajó keménye látszik ki a vízből. A Naval többnyire így működik, mert az ellenségnek ily módon csak kis célt ad és a hajó vezetője mégis messzire elláthat.

3. Egészen a tenger színe alatt. Ez a tenger alatt járó hajóknak a tulajdonképpen való támadó módja.

A Naval így 20 méterre süllyeszthető a víz alá, de gyorsasága így 6—7 mérföldnél nem nagyobb.

A tenger színén petróleum-motor hajtja a hajó csavarját, a víz alatt pedig akkumulátorok szolgáltatják a szükséges hajtóerőt. Az akkumulátorokat a vízszinten utközben, vagy horgonyzás közben töltik

meg. Ha baleset éri a Narvalt, akkor a legénység búvársisakokban és öltözetben menekülhet.

A tenger alatt járó hajók felszerelése két torpedó-indító készülék és 5—6 ünnitűdő torpedó.

Ma még kérdéses, vajjon a Naval meg fog-e felelni a várakozásnak, mert még teljesen el sem készült. A francia tengerészeti mérnökök annyira biznak a sikerben, hogy már most hat Naval-rendszerű hajó áll építés alatt, amelyek 1900. év végével fognak elkészülni.

Már Franciaországban is intő hang emelkedett a túlzott várakozások ellen, amelyeket a közönség a tenger alatt járó hajóknak háborubán való sikeréhez fűz. Annyi bizonyos, hogy manapság még megbízhatatlan és tökéletlen a Naval-rendszerű hajó.

A legújabb szerkezetű tenger alatt járó hajó is csak egészen csendes időben kockáztathatja meg az utat félig elsüllyesztett testtel, vagy egészen a tenger alatt. A hajó kormányosa a víz alatt majdnem semmit sem lát, s így a hajó csak egészen ismert helyen járhat. A tenger alatt járó hajóknak az a nagy előnye, hogy az ellenséges hajóról éppen nem volt látható, megszűnt legújabbban. Egy mikrofon készülék ugyanis már több kilométernyi távolságból a tenger alatt járó hajó küzeledését is jelzi, tehát a megtámadandó hajónak elég ideje van a védelemre, illetőleg a megindulásra, ami a legegyszerűbb védekezés a tenger alatt járó hajó ellen, mert hiszen a mérsékelt sebességgel járó hajó gyorsasága túlhaladja a víz alatt járó hajót. A torpedó sebessége és találó biztonsága csekély, mert a legtöbb esetben a víz természetes mozgása is elég arra, hogy a torpedó eltérjen irányától. De ha el is éri célját, akkor sincs a robbanásnak olyan ereje, hogy egy modern csatahajót elpusztítson. A nagy páncélos hajóknak vízmentes rekeszk van, hogy rajtuk csak ismételt torpedó-robbanás ejthetne kárt.

A legújabb tengeri csatákban, így Kuba előtt is, a csatának sorsát sehol sem a torpedó-hajók, hanem a hadihajók ágyui döntötték el. A tenger alatt járó hajó mai napság még modern páncélos hajókra nézve nem veszedelmes.

EGYESÜLETEK.

(A fővárosi hírlaplkiadóhivatal tisztviselők segítő-egyesületének) tizedik évi rendes közgyűlése szombaton este volt az írók és hírlapírók Otthon körében. Rákosi Jenő elnök a közgyűlést szép beszéddel nyitotta meg és bemutatta Falk Miksa dr. hozzá intézett következő levelét:

Igen tisztelt elnök úr, szeretett barátom! Ma vettem a fővárosi hírlaplkiadóhivatali tisztviselők segítő-egyesületének legújabb jelentését és azon őszinte rokonszenvvel fogva, melylyel lapjaink anyagi érdekeit gondozó munkatársaink iránt viseltem, szívem melyből öröndek ate nemeselekkü kezdeményezésed által életbe léptetett és által adóta is oly atyailag ápoli intézmény felvirágzásán. Ez örömeim kifejezését szeretnék adni azáltal, hogy a Pester Lloyd kétszáz forint évi járulékkal az alapítók sorába lép, magam pedig csekély személyemre nézve a rendes tagokhoz csatlakozom.

A Pester Lloyd részéről 1899-re járó 200 forintot idecsatolom, nekem pedig légy kegyes a felvételi és rendes tagsági díjról szóló nyugtat megküldeni. — Fogadd legmelegebb baráti és kollektívai üdvözlőmet. Regi híved és igaz tisztelőd dr. Falk Miksa.

Az egyesület tíz éves fennállása alkalmából a budapesti takarékpénztár és országos zalogkölcson részvénytársaság 100 ft segélyt küldött az egyesületnek. Friedmann Lipót, a Pester Lloyd főmunkatársa, Legrady testvérek, a „Magyarország” hírlaplkiadó vállalat, a saigatórjáni közönséganyja részvénytársaság, a magy. királyi szab. osztályorsjáték igazgatósága 50—50 forinttal léptek be az egyesület alapító tagjai közé. Azenkívül számos magánember és intézet adott jelentékeny összeget az egyesületnek. Rákosi Jenő elnök kegyeletes hangon emlékezett meg Schosberger Henrik haláláról, azután Zilahy Simon másodelnök terjesztette elő az alapszabályok módosítását, amit a közgyűlés elfogadott, éppen úgy, mint Sümegi Vilmosnak azt az indítványát, hogy a közgyűlés Rákosi Jenőt életnagyságú elnöknek válassza meg. A tisztújításnál alelnöknek Zilahy Simont és Bródy Józsefet, titkárnak Sümegi Vilmost választották meg. A közgyűlést bankett követte.

(A budapesti katolikus népkör) ünnepes megnyitása ma délelőtt ment végbe. Az ünnepséget délelőtt tíz órakor mise előzte meg a ferencrendiek templomában, amelyet Mészáros Kálmán, a ferencrendiek helyettes házfőnöke mondott. Az isentiszteletes összegyűit diszes közönség azian a Maria-Terzia-teren, a templom mellett levő népkör helyiségébe ment. Az igen szépen s celszerűen berendezett terem minden tekintetben megnyerte a közönség tetszését. A népkör helyiségét Baán Sándor ferencrendi házfőnök beszentelte s azian emelkedett szílemtű beszéd kíséretében adta át a rendeltetésének: hogy egyesítse a művelte közönségét a katolikus közönséggel.

seget s fejlessze az együttérzést és ápolója legyen a művelődés mellett a vallásosságnak is.

(Az Általános Munkás-Betegséggyógyító Pénztár) ma délelőtt tartotta évi rendes közgyűlését az új városi háza nagytermében Rauchmaul Károly elnöklelte alatt.

A pénztár vezetőségének betérjesztett jelentése szerint a pénzforgalom a lefolyt évben jelentékenyen nagyobb volt az előző 1897. évhez képest. A befizetett tagjárulékok összege tavaly 28.102 forint volt több. Amde emelkedtek a kiadások is, főleg az orvosi és gyógyszerértári kiadások. Ez az emelkedés abban leli magyarázatát, hogy a pénztár a családtagokra is kiterjesztette az ingyenes orvosi kezelést és gyógyszeres nyújtását, minek folytán több orvos fizetését emelni s az orvosok létszámát szaporítani kellett. Ez a körülmény természetesen a nagyobb gyógyszer-fogyasztást is maga után vonta. A jelentés ezután a pénztár egyes segélyezési ágait ismerteti. Így a pénztár időző menházában és szanatóriumában (Sz. Endrén) a lefolyt évben 168 tag részesült ápolásban. A pénztár új vizgyógyintézete tavaly áprilisban nyílt meg s forralmaigen nagy volt, amennyiben 2884 tag vette igénybe a vizgyógyászati kezelést. A pénztár ambulatóriumában is sokkal nagyobb volt a betegforgalom 1898-ban, mint az előző esztendőben. Itt összesen 23.041 tag kezeltetett. Táppénzben tavaly 12.031 tag részesült; kórházakban ápolított 1361 tag, gyermekgyógyseglét kapott 470 tag. A pénztárnak a múlt év végén 51.895 tagja volt. A bemutatott számadások szerint a pénztár bevételei tavaly 363.839 ft 96 kr-ra, kiadásai 364.818 ft 13 kr-ra ruktak, vagyona 377.935 ft 83 kr. A közgyűlés a jelentést és a számadásokat tudomásul vette, a felmentvényt megadta s köszönetet szavazván az elnökségnek, a felügyelő bizottságot, amelynek mandátuma lejárt, újból megválasztotta.

SPORT.

* Athletikai versenyek. Szépszámu és előkelő közönség nézte ma délután az ezredévi versenypályán a nemzetközi atletikai és országos kerékpárversenyeket. A Magyar Testgyakorlók Köre által rendezett versenyek érdekessége a 6 órás kerékpárverseny volt, amelyben tizennyolcan álltak a starter zászlója elé. Ezuttal is Papp Ferenc győzött, jóval maga mögött hagyva ellenfeleit is, akik közt főleg testvércsece Papp György vált ki. A hatórás kerékpárverseny végén Papp Ferenc 202 kilométert tett meg, míg Papp György, a második 197 km. 900 métert, Hora M. a harmadik 184 km. 900 métert, Solinka a negyedik 179 km. 700 métert tett meg. A többi versenyek lefolyása következő volt:

100 yard síkfutás. 1. Stein (Magyar Uszó-Egyesület), 2. Schubert (M. U. E.), 3. Sternberg (M. T. K.). Discosvetés: 1. Sajó B. (B. T. C.), 2. Czekics R. (M. U. E.) 3. Jónás. — 2000 méteres junior-kerékpárverseny: 1. Jámbery (M. T. K.), 2. Dedits (F. K. E.) — 1609 méteres síkfutás: 1. Madaner (M. T. K.), 2. Penninger (M. U. E.) — Tandemek point-venesye: 1. Bihari-Kempels, 2. Fűspök-Lucius. — 402¼ méteres síkfutás handi: 1. Frango (B. T. C.), 2. Stein (M. U. E.)

* A Grand-Prix. A longchampsi gyepen ma volt a Grand-Prix versenye. Egy párisi tavorat szerint Perth első, Velasquez második és Alhambra harmadik lett. Mind a három lo francia istállóból származik.

* A hamburgi lövésznyak. Mint Hamburgból telegrafálják, a nagy Hanza-díjért való versenyben (távolság 2200 méter, tiszteletdíj és 40.000 márká) elsőnek Tiele-Wackler Slusohrja jött be, másodiknak May Geraniumja és harmadiknak Naumann Algoldja.

* Az alagi versenyek. Különös meglepetést nem kínálhat a mai nap versenyei, de azért mégis nagy közönség rándult ki Alagra, különösen nagy érdeklődéssel kísérve a nyílt handi-p lefolyását. A futtatások részletes eredménye ez volt:

I. Eladók versenye. Díj 1000 korona. Távolság 2000 m.ter. Rohonczy G. Arkadéja (Krause) első, Geist G. Kántar második, gróf Orsich F. Mesénevalója harmadik, azután Valtó, Dolly, Morgó II. Passable, Szenzació. Eredetileg első lett Dolly, melyet keresztelés miatt disqualifikáltak. félhosszal harmadik. Totalizátor: 5 : 37. Helyrefoadások: I. 25 : 52. II. 25 : 36. III. 25 : 56.

II. Gyűmrői akadályverseny. Díj 1800 korona. Távolság 4800 korona. Geist G. May beje (Csompora) első. M. Fan Ossija második. Itélet: Felatvra három hosszal első. Totalizátor: 5 : 6.

III. Svabhegyi gátverseny. Díj 1800 korona. Távolság 3900 méter. Mr. Day Aspasaja (Kreutzbruck) első, Horthy J. Reparaturja második, Geist G. Pletyka II. harmadik. Pongraz elsőköti. Itélet: Szántalan hosszal első. Totalizátor: 5 : 7.

IV. Nyílt handi: 1. Díj 1800 korona. Távolság 1600 méter. Gróf Spaur V. Dulya (Eltz) első, gróf Esterházy B. Fenföldje második, gróf Degenfeld Alfoja harmadik, Rohonczy G. Tiszgyöngye negyedik, azután Yvonne, Felleg. Itélet: küzdelem utan nyakhosszal első, 3 hosszal harmadik. Totalizátor: 5 : 44. Helyrefoadások: I. 25 : 102. II. 25 : 44.

V. Ké-éves nyeretlenek előadóversenye. Díj 1200 korona. Távolság 1200 méter. Szászbereni ménes Finomja (Shejbal) első. Geist Gaspar Julisa második, Gróf Degenfeld Pentesiája harmadik. Azután: Gavotte, Szentéim, Vendel, Cleopatra. Itélet: Küzdés utan fejhosszal első, két hosszal harmadik. Totalizátor: 5 : 14. Helyrefoadások: I. 25 : 32. II. 25 : 36. III. 25 : 33.

VI. Juniusi díj. Díj 1500 korona. Távság 1600 méter. Geist G. Reményi (Kreutzbruk) első, gróf Orsich Esthathalia második. Kundi százados Clou a harmadik. Azután: Román, Gagarin, Lucifer, Edison. Ítélet: Félhosszal biztosan első, 1 hosszal harmadik. Totalizátor: 5 : 8. Helyrefogadások: I. 25 : 29, II. 25 : 35, III. 25 : 39.

*. A bécsi versenyek. Ma volt a bécsi lóversenyek utolsó napja. A legerősebb küzdelem folyt a 20.000 koronás Metropole-díjért. A favorit Culture és Lilli volt, de várakozás ellenére Harkányi János Polonusia vitte el az első díjat. A versenyek részleges eredménye a következő:

I. Botunda-díj. Díj 3000 korona. Távság 1800 méter. Pechy A. Casqueje (Sharpe) első, báró Springer G. Almaviva második, Dreher A. Fair Trickja harmadik, azután Turbie. Ítélet: Biztosan $\frac{3}{4}$ hosszal első, $\frac{1}{2}$ hosszal harmadik. Totalizátor: 5 : 13. Helyrefogadások: I. 25 : 30, II. 25 : 28.

II. Hastings-verseny. Díj 4000 korona. távság 1000 méter. Báró Harkányi J. Sellé-je (Wilton) első, Baltazzi A. Roma-ja, második, gróf Esterházy M. Da kommt sie-je harmadik, aztán Sunda, Namenlos, Aladin, Mégis, Pattogó. — Bírói ítélet: biztosan egy hosszal első, egy és háromnegyed hosszal harmadik. Totalizátor: 5 : 40. Helyrefogadások: I. 25 : 57, II. 25 : 41, III. 25 : 52.

III. Beatp-handicap. Díj 4000 korona. Távság 1600 méter. Gróf Eszterházy M. Moringa (Cleminson) első, Blaskovits E. Napfénye második, báró Harkányi J. Viroja harmadik, azután Káplár, Pimasz, Szeszély, Vork, Dráva, Páta III. Ítélet: biztosan 1 hosszal első, nyakhosszal 3-ik. Totalizátor: 5 : 29. Helyrefogadások: I. 25 : 59, II. 25 : 55, III. 25 : 63.

IV. Metropole-díj. Díj 20.000 korona. Távság 1100 méter. Báró Harkányi J. Polonusia (Wilton) első, Mr. Dorryt Clairetteje második, Lederer lovag Pandurja harmadik, azután Quota, Culture, Lili. — Ítélet: Biztosan $\frac{1}{2}$ hosszal első, háromnegyed hosszal 3-ik. Totalizátor: 5 : 23. Helyrefogadások: I. 25 : 49, II. 25 : 69.

V. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távság 1600 méter. Mr. C. Wood Beauharnaisja (Rumbold) első, Lederer lovag Ladroja második, Harkányi A. Bátorja harmadik, azután Piddlestick, Corsica, Ladrona. Ítélet: Biztosan $\frac{1}{2}$ hosszal első, fél hosszal harmadik. Totalizátor: 5 : 13. Helyrefogadások: I. 25 : 34, II. 25 : 35.

VI. Eladó handicap. Díj 2000 korona, távság 1100 méter. Báró Uchtritz Theophilje (Sharpe) első, Mr Janoff Bandája második, gróf Trauttmansdorff Apród III-ja harmadik. Azután Donzella, Malmaison, Lauderdale, Elfe. Ítélet: Biztosan fél hosszal első, három hosszal harmadik. Totalizátor 5 : 12. Helyre 25 : 35 I. és II. 25 : 41.

VII. Eladóverseny. Távság 1000 méter. Díj 3000 korona. Báró Königsberger Miss Jeannetteje (Adams) első, báró Springer Duennája második, gróf Eszterházy M. Davensbergje harmadik, azután Charmer, Modor. — Ítélet: Biztosan fél hosszal első, 5 hosszal harmadik. Totalizátor: 5 : 12. Helyrefogadások: I. 25 : 26, II. 25 : 53.

TÁVIRATOK.

Pétevár, június 11. Ed Daulek musir perza külügyminiszter ideérkezett.

Krisztiana, június 11. Zoerdrup Jakab püspök, volt miniszter ma meghalt.

Washington, június 11. A földmívelésügyi minisztérium havi jelentése szerint az őszi buza átlagos állása 67-3, a tavaszi buzáé 91-4, a zab 88-7 és a rozs 84-5.

Jézus szent szívének ünnepe.

Bécs, június 11. A pápa legutóbbi enciklikájában Jézus szent szíve tisztelgetés elrendelt ünnepe ma ment végbe az István-templomban. Az ünnepi szertartáson jelen volt: ő felsége, Ottó és Ferdinánd Károly főherceg, Mária Terézia, Mária Annunziata, Erzsébet Amália főhercegnő és Adequanda modenai hercegnő, továbbá a pápai nuncius, gróf Apponyi magyar udvarnagy, báró Dipauli kereskedelmiügyi miniszter, dr. Lueger polgármester, az ájtatos szerzetesek és katolikus egyesületek tagjai. Ő felségét megérkezésekor Schneider felszentelt püspök hódolattal üdvözölte. A felszentelt püspök átnyújtotta ő felségének a szenteltviztartót és az oratoriumba kísérte. Azután a pápától előírt Jézus szent szívéhez szóló áldozó imát énekeltek, mire Schneider felszentelt püspök ünnepi istentiszteletet celebrált. Azután ő felsége visszatért a Hofburgba. Az egész uton egybegyűlt néptömeg lelkesült ovációkban részesítette a királyt.

A békekonferencia.

Hága, június 11. (Reuter.) A békekonferenciának az 1874. évi brüsszeli értekezlet aktájával foglalkozó osztálya tegnap ülést tartott, melyen a 2. cikk új szövegében, továbbá a 3. és 5. cikket elfogadták, míg a 4. cikket törölték. Ardagh angol megbízott kijelentette, hogy Anglia nem kötheti le magát a brüsszeli konferenciából lezártatott megegyezés aláírása által, de fenntartja magának, hogy általános instrukcióival, mellyeket háború esetén hadseregeinek adna, ama

konferencia megállapodásaihoz és a jelenleginek munkálataihoz tartsa magát. Martens osztrájelnök azt válaszolta, hogy Oroszországnak nem az a kívánsága, hogy a hatalmak a brüsszeli értekezlet aktájának alakjára helyeztett egyezményt aláírják, hanem azt óhajtja, hogy a hatalmak kötelezzék magukat, hogy a most létesített megállapodásokat mindazon instrukciókra alkalmazzák, melyeket csapataiknak háborúba indulás alkalmával adnak. Ardagh megjegyezte, hogy nyilatkozatában csak személyes véleményének adott kifejezést és hogy e fontos kérdésben mielőbb kikéri kormányának utasítását.

Délután Staal nagykövet elnöknek gróf Münster kérésére a főmegbízottak értekezletet tartottak, hogy a sajtónak adandó közlemények kérdését szabályozzák. Határozatot azonban nem hoztak, mert a főmegbízottak nem voltak jelen teljes számban. E kérdés megbeszélését hétfőre halasztották, amikor majd megállapítják, hogy mely közleményeket boosítják a lapok tudósítóinak rendelkezésére.

Anglia és Transzvál.

Johannesburg, június 11. (Reuter.) A tegnapi meetingen körülbelül 5000 utlander vett részt. A gyűlés teljes nyugalomban folyt le. Reitz államtitkár utasította a johannesburgi rendőrőrnököket, hogy a gyűlést rendőri védelemben részesítse.

London, június 11. A Reuter-gyűlés jelelt Bloemfonteinből június 9-ikéről: Hivatalos körökben elterjedt híj szerint. Krüger a volksraadnak a dinamitmonopolium eltörlését javasolta, és az Oranjeszabadállam Pretoriában reformok behozatala érdekében érvényesítési befolyását. — Az utlandernek tömeges kivándorlásának esetére nagyszámu kocsit és talyigát küldtek Johannesburgba.

Johannesburg, június 11. Az utlandereknek tegnap tartott gyűlése Krüger javaslatait teljesen elégteleneknek jelentette ki és köszönetet mondott Milnernek az utlandernek helyzetének javításán való fáradozásáért.

Nagy sikkasztás.

Pétevár, június 11. A St. Petersburgi Zeitungnak jelentik Teheránból: Az itteni orosz discontobank pénztárosa 300.000 rubel elsikkasztása után megszökött. Egy bínrészesnél 180.000 rubelt találtak.

Teherán, június 11. Az orosz leszámtól bank folyó hó 3-ika óta eltűnt pénztárosának holttestét ma megtalálták előlása egy házban, amelyet a bank hivatalnokai gyakran látogattak. A gyilkost elfogták. Nagy részét megtalálták azoknak a bankjegyeknek is, melyek a pénztáros eltűnése óta a pénztárból hiányzottak.

Spanyol képviselőház.

Madrid, június 11. A képviselőház tegnap Morayta mandátumának igazolását tárgyalta. Több szónok a választás megsemmisítését követelte, mert Morayta hozta be a szabadkőművességet a Fülöp-szigeteken, ami ott a forradalmat előidézte. Silvea miniszterelnök nem kíván ebben a kérdésben véleményt nyilvánítani. Névszerinti szavazásban 50 szavazat a választás igazolása mellett adatott, 15 pedig ellene, mire a szavazást felfüggesztették és folytatást holnapra halasztották.

A romániai választások.

Bukarest, június 11. Abban a négy kerületben, melyből a választási eredmény eddig ismeretlen volt, a második választóestélyben 11 konzervatív és két junimista képviselőt választottak. Azonfelül két pótválasztás lesz. Tegnap mentek végbe a harmadik választótestület választásai. Egy liberálisn kívül csupa konzervatívot választottak meg. Két kerületből még ismeretlen az eredmény. A liberális-szocialista részről három kerületben megindított agitáció teljesen kudarcot vallott. Egyébként a választások mindenütt teljes nyugalomban és rendben folytak le. A választások igazolásának és a még ismeretlen eredményeknek fgyelembevételével feltehető, hogy az ellenzék 11 junimistából, két Sturdzupárti szabadelvűből és öt független szabadelvűből fog állni.

Olasz községi választások.

Róma, június 11. Ma számos vidéki városban, ezek közt Milanóban, Turinban és Génuban községi választások folytak, melyeknél rendezés nem történt. Milanóban 51000 választó közül azoknak közel kétharmada szavazott. Az első eredményekből úgy látszik, hogy a radikálisok jelentékeny előnyben vannak.

Amnestia.

Róma, június 11. A Stefani-ügynökség jelentése szerint a király ma írja alá azt a dekrétumot, mellyel az adóügyi kihágások, a közbiztonság elleni kihágás és a kereskedelmi tengerészeti előfordult szökések miatt kirótt pénzbüntetések elengedtetnek. Ez az amnestia mind olaszokra, mind baltésziakra kiterjed.

Róma, június 11. A Stefani-ügynökség jelentése szerint a király ma rendeletet irt alá, mellyel a hadsereg és a haditengerészet katonaszökevényeinek, kik az 1859—1898-iki korosztályba tartoznak, megkegyelmezett.

A pestis.

Teherán, június 11. (Reuter.) Basirban júnus 5-től 10-ig 8 személy halt meg pestisben. Az angol gyarmat felajánlotta segítségét a járvány leküzdésére. A nagyvezér megparancsolta, hogy az angol orvosok rendeleteit teljesítsék.

Dinamitrobbanás.

Fokváros, június 11. (Reuter.) A kimberley-minei dinamittraktárban robbanás történt, amely 17 benszülöttet megölt, 8 európaít és 27 benszülöttet súlyosan megsebesített.

KÖZGAZDASÁG.

— A szolnok-kiskun-telepgházal helyfődekt vasut-részvénytársaság ma délelőtt tartotta a közgyűlést, Králik Lajos dr. elnöke mellett. Ennek a vasutnak ez volt az első üzleti éve, amely az 1897. év december 9-től az 1898. év végéig terjed. Az üzlet-eredmény a lefolyt évben kisorsolt 14 darab elsőbbségi részvény beváltására fordítandó 1400 frt levonása után, 15,917 frt 01 kr. volt. A kedvezőtlen jövedelem onnan származik, hogy a vasuton, amelynek az első évben a kezdet nehézségeivel is kellett küzdenie, az 1897. év inséges termése következtében a gabonaszállítás ugyszólván teljesen szűntelt s az 1898. évi termése is alul maradt a várakozás, úgy hogy javulás ebben az irányban nem állott be. De joggal reméli az igazgatóság, hogy ennek a kivételre mértékben kedvezőtlen viszonyoknak a megszüntével, már az idén lényegesen jobb eredményt fognak elérni, annál is inkább, mert a kereskedelmiügyi miniszter bizonyos viszonylatokban biztosította ennek a vasutnak az átmeneti forgalmat s az igazgatóság kieszaközölte a postaszállítás fejében fölmerülő költségek leszállítását. A 15.917 forint 01 krajáronyi tiszta nyereség fölösztására vonatkozólag, javasolja az igazgatóság, hogy az elsőbbségi részvények 1. sz. szelvényére fizessenek ki egyenkint 1 frtot, vagyis összesen 15.833 frtot, a fennmaradó összeget a tartalékalaphoz csatolják s részben a jövő évi üzletészámlára vizsik át. A kisorsolt részvények tulajdonosainak élvezeti jegyet adtak ki. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette s a fölmüntetnyt megadta és hozzájárult az igazgatóság ama javaslatához, hogy a folyó ügyek vezetésére végrehajtó bizottságot válasszanak. Ez a választás meg is történt, valamint az igazgatósági és felügyelőbizottsági-tagok újból való megválasztása.

Az első magyar gyapjúmosó és bizonányi részvénytársaság legutóbb tartott ülésén Steinberger Jakab főhivatalnokát cégjegyzőnek nevezte ki.

Napirend.

Naptár. Hétfő, június 12. — Római katolikus: Ekb. Jan. — Próféta: Antonia. — Görög-ország: (június 1.) Herma vt. — Zsidó: Tham. 4. — A nap két reggel 3 óra 47 percek. — Nyugzat este 7 óra 40 percek. — A hold két reggel 7 óra 41 percek. — Nyugszik este 10 óra 15 percek.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órától. A fővárosi közgazdasági bizottságának ülése délelőtt 10 órakor az új városban.

A fővárosi magánépítési bizottságának ülése délután 5 órakor az új városban.

A fővárosi egylett ülése esti 6 órakor a régi városban.

Nemzeti múzeum. Természettajza tára. Nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A Múzeum többi tárai 1 korona belépő díj mellett megtekinthetők.

Tavaszi nemzeti ünnep. A műcsarnokban, nyitva délelőtt 9 órától, este 11 óráig. Belépődíj 50 krajár.

Nemzeti Szalon tavaszi dívlat. (Ferenciek-tere 9. szám) nyitva délelőtt 9-től este 9-ig. Belépő-díj 20 krajár.

Iparművészeti múzeum zárva.

Teknologiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 6 órától 12 óráig és délután 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 10.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délután fél 7 órától fél 9 óráig.

Egyetemi könyvtár zárva.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

A Hódóó díszfelvonulás. Eisenhut Ferenc örösi kör képe, látható Városliget, Andrásy-ut végén, reggel 9 órától este 5 óráig. Belépő díj 50 krajár, gyermekjegy 30 krajár.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás, kereskedelmérténeti múzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár, Kerespesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerespesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 12-ig.

Állatkert nyitva egész nap.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi június hó 12-én

A kaméliás hölgy.

Dráma 5 felvonásban. Irta: Ifj. Dumas Sándor, fordította Szemeró Attila.

Duval A. Mihályfi Varvilo Gyenes
Duval G. Bereséyi Az orvos Mészáros
Roux Császár Arthur Faludi
Saint Gaudens Gabányi Valentin Narcozsi
Gustave Dezső Jean Deák
Giray Hetényi Gauthier M. Márkus

Kedden Büzös. Szerdán Figaró házassága. Csütörtökön Bernardo Montilla. Pénteken Himfy dalai. Szombaton Kókai ház. Vasárnaptól kezdve szep-tember 1-ig a színház zárva. Kezdele 7 1/2 óraker.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Hétfő, 1899. évi június hó 12-én.

Zárva.

Kedden Coppelia. — Paquita. — Táncegyveleg. Szerdán I. Krakói lakodalm. — II. A kalóz. — III. Táncegyveleg. Csütörtökön I. Lovasság szálláson. — II. A fáraó leánya. — III. Táncegyveleg.

VIGSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi június hó 12-én.

Az „Arany Kakas”.

Bohózati 3 felv. Irták Blumenthal O. és Kadelburg G. Magyarosította Fái J. Béla.

Személyek:

Szilka Julis Haraszthy H. Klára Nogrády
Fűrge Antal Hegedüs Dr. Gyórfás Góth
Dachsmayer Szathmáry Müller Tapolcai
Erszi Kalmár P. Flóris Gyöngyi
Liza Rostagni Trezska Sugár M.
Horváth Gál Körmös A. Kazaliczky

Kezdele 7 1/2 óraker.

Kedden Tribly. Szerdán Az Arany Kakas. Csütörtökön először A férj vadászni jár. Pénteken ugyanaz másodszor. Szombaton ugyanaz harmad-szor. Vasárnap délután Irma öröksége. Este A férj vadászni jár.

NÉPSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi június hó 12-én.

Lili.

Énekes színmű 3 felvonásban. Irták: Hennequin és Millaud. Fordították Fái J. Béla és Evva Lajos. Zenéjét szerzte Herrv.

Plinhard Sairmai Bouzincourt Szabó
Batelière Lubinszky Bouzincourt Siposné
Hypothe Kovács Amelie Hegyi A.
Bompan Horváth Antonine)
René Raskó Victorine Vidorné

Kedden Bibliás asszony. Szerdán A görög rabslolga. Csütörtökön Toladad. Kezdele 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi június hó 12-én.

Robinzonok.

Vigjáték 1 felvonásban. Irták: Makai Emil.

Személyek:

Hamilton Deszéry Eufrozina K Pataki N.
Vili Rózsahegy Poldior Püredi
Olympia Ráskai Agisz Halasi

Utána:

A Barnett-lányok.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írta: P. Gavault

Zenéjét szerzte: Louis Varney.

Személyek:

Barnett A. Boross Verdurelné Szilassy R.
Leonora Hében A. Howser Vidor
Susanne Róza L. Garnier Ráthonyi
Margaret Serlegi I. Charles Füredi
Fanny Gomabzói Jacques Odry
Lucy Haller I. André Giréth

Kezdele 7 1/2 óraker.

Kedden B. A. L. E. K. Szerdán A Gyurkovics-lányok. Csütörtökön Robinzonok. Vasuti bal-estet. Pénteken Egyiptom gyöngy. Szombaton A gésák. Vasárnap d. u. A bolond. A Gyurkovics-lányok Hoffmann meséi egy-egy felv. Este Aranylakodalm.

FOVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

a Krisztinavárosban.

Hétfő, 1899. évi június hó 12-én.

Vasgyáros.

Kezdele 7 óraker.

Kedden Armány és szerelem. Szerdán Dalma. Csütörtökön Dalma. Péntekem Megázott Amor. (1-ször.) Szombaton ugyanez (2-ször.) Vasárnap d. u. Romeo és Julia este Megázott Amor. (3-szor.)

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Hétfő, 1899. évi június hó 12-én.

A Mikadó vagy: Titipu város.

Bohózatos japán operetta 1 felvonásban Sullivantól. Kezdele 7 óraker.

Ős-Budavára.

Hétfő, 1899. június hó 12-én

Little Tich

Uj alakításokkal.

Belőpő díj este 7 óráig 30 krajczár, azontul 50 kr. Mérsékelt áru belépő jegyek a dohánytőzsdékn.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlo.

A mulató 16 fokra szellőztetve van.

Kezdele 1/2 óraker, vége 12 óraker.

Ma

pont fél 11-ker

Miss Charmion

az ő egyedül és felülmulthatlan mutatónyáiban.

Egy boudoir.

Jelenet a trapézban vagy átváltoztott jelenet a levegőben, a modern világ legpikánsabb és legbajosabb artista nője. Mellette kitűnő mutatónyái az új junusi művész értékek.

Miss Charmion

csak rövid időre van szerződtetve.

Továbbá

Tag und Nacht

énekes bohózat 1 felvonásban D. L. Heimtől.

Temetkezési intézetek teljes berendezéséhez

Állandó raktár mindenemű gyászkeosik, ravatalozási cikkek, feszületek, gyertyatartók, fákvatartók, szentelvizmedencék, zászlók, egyenruhák, lótakarók, lótolak, posztódíszítések, mindenemű paszomány- és zsinórak stb. gyára. Jutányos árak és kedvező fizetési feltételek. Árjegyzék ingyen küldetik.

Hohenberg Ferenc

Budapest. VI., Nagymező-utca 46., saját ház.

Erős Sándor építész Budapest. VI., Dessewffy-utca 10.

ajánlja szabadalm. 5-8 cm. vastag

GYPS-CEMENT GYÁLSZALAI ÉS FÖDÉMEKET

Bármely feztárolásban, melyeket nagy férváros építésetekben kiváló alkalmassággal alkalmazott. Ezeket csakúgy a bérlo alkalmazzák és díszítések. Elváltatnak akár külön, akár egész építkezések tervezésével és felépítésével együtt. Készségetek készítésére és eddig készített munkák bemutatására ajánljuk.

Nyarálok

Oleő arany és ezüsteladás, részletfizetésére is...

valamint a legszebb és szíveset legnyerősebb grammba 85 kr., arany férfiorák 18 ft., arany női órák 10 forint. Gévmántorűrtök, fülbevalók, brosstúk, 8 ft 50 krtól kezdve.

12 darab vadró ezüst evőeszköz 6 ft 25 kr., étkezésszervizek 12 szemlére 140 ft., 6 szemlére 75 ft-től kezdve.

Girandolók, gyertyatartók, tálcák és e szakmába váro cikkek grammba 8 kr., minden darab hivatalos fémjelzéssel van ellátva. Vesztünk zálognázi cédu-lakat.

Grünberger A. Béla örökösai Budapest, Városház-tér 9, (Harris-bazár) I. em., ajtó 23. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Sternberg Ármán és Testv. és. és kir. udvari szállító BUDAPEST, Kerepesi-ut 36 sz.

Zongora-termék: Kossuth Lajos-utca 22. (Károlyi-körut sarok). Zongolák.

Kárpit-raktárak

Franczke János Főüzlet: Kerepesi-ut 6. Fióküzlet: Irányi-ut 25.

Ajánlja nagy raktárát bel- és külföldi kárpitok-ban; kávéházak, vendég-lők, épületek és lakások kárpitozását helyben és vidéken is azonnali és új-tányosan elvégzi.

Fratelli Deisinger Fiume. SCAFALO 231. A magyarországi kávéosok bevértésű forrása.

Bármínó

csontbántalmak, hasogató-sok, szagatások, derék-fájás, csusz, köszvényben szenvedők vegyének 80 krajczárt Erényi-féle „Nervin”.

Köhögésnél.

rekedétségél vegyének 30 krajczárt Rétly-féle pemete-füükorkát.

FALB

Sok esős és zivataros idót jósol július és augusztus hónapok-ra ajánlatos tehát, hogy a gazdák lászák el magukat idejekorán vízhat-lantakaró ponyvá-kal, melyek el-ismert legjobb mi-nőségben kaphatók Fischer J. ponyva és szákyarában Budapest, Nagy-korona-utca 18. Alapították 1882. Minták kívánatra ingyen és bér-mentve.

Viri.

Ein Hofrath und fünf Aerzte begutach-teten edlich vor Gericht meine uberraschende Er-findung gegen vorzeitige Schwäche! (Manner.) Broschüre mit Gutachten und Gerichtsurtheil als Doppelbrief franco für 50 kr. Markon. Paul Gassen, Köln a/Rh. Nr. 45.

A Sárga Dominó.

Irták: PRÉVOST MARCEL.

Fordította: Dr. Bethlen Oszkár. Ara: 50 krajczár.

Megrendelhető: a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, Budapest, József-körut 18. szám.

Jósolás kézből.

Több külföldi író nyomán írta: Ifj. Lónyay Sándorné.

Ara 1 forint. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában, József-körut 18.

Legolcsóbb, legrészbb vizsgálati jutalomkönyvek. Filléres könyvtár.

Egy-egy kötet ára 25 kr. Elbeszélések, tört. elbesz., mesék, regék, versek, fiuk-nak és leányoknak. A kötetek igen szépen, muta-tósan vannak bekötve és egy a tartalom, mint pedig kiállítás és ár tekintetében páratlanok a maguk nemében.

Szerkesztő: Pósa Lajos.

1. Mikszáth Kálmán Huszár a teknőben és egyéb elbeszélések. Képek-kel 25 kr. 2. Bárony István Jó az Isten. Elbeszélések. Képekkel 25 kr. 3. Bodonyi Nándor Matyi meg Kati. Mese. Képekkel 25 kr. 4-5 Madarassy László A kis hadsereg. Történeti elbeszélés. Sok képek-kel 50 kr. 6. Pósa Lajos Hazs. Szabadság. Hazafias köl-te-mény és szavalmányok. Képekkel 25 kr. 7. Fáy J. Béla A kínai órák. Az aranytól tyuk. Két mese. Képekkel 25 kr. 8. Marritay D. Illés gróf és Olga grófkisasszony. Képpel 25 kr. 9. Murai K. Komédiás Palkó. Róka Pál fura-fangjai. Két tréfás tör-ténet. Képpel 25 kr. 10-12 Jókai M. A medvé-ék szőrában. Elbe-szélés. Képpel 75 kr. 13. Hetvel Gábor. Mondák. Regék 25 kr. 14. Szalal Emil A zöld madár. Mese sok képpel 25 kr. 15. Bodonyi N. A kistor-nyi lelkész. Elbeszélés. Képpel 25 kr. 16-17. Madarassy L. Harc az állatokkal. Elbeszélés. Képekkel 50 kr. 18. Magyar költők Irták többben. Arékekkel 25 kr. 19. Gyermekszínház Három egyfelvonásos szin-darab 25 kr. 20. Gárdonyi Géza Tarka-barka történetek. Képekkel 25 kr. 21-23. Gaál Mózes. Min-dent a hazáért. Törté-neti elbeszélés 75 kr. 24. Tábori Robert Vidám történelem. Vig elbeszélés képpel 25 kr. 25. Árpád népe. Képek hazánk ezredéves mutatójából. Irták: Sebők S., Pósa L., Tábori R., Gaál M., Kemechey J., Egri Gy., Tutsek A. Sok képpel 25 kr. Minden kötet külön is kapható. — A gyűjteményt folytatjuk. Megrendelésnél legelőszérbb minden számtér 25 kr., és 2 kr portóra postautalványon előre bekül-den, ebben az esetben bérmentve küldjük meg a rendelt példányokat. Husz kötetért 5 ft. Megrendelhető: a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körut 18.

NEW-YORK ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG Alakult 1845-ben. Az összes nyeresémenyek a biztosítottak tulajdonát képezik. Kivonat az 1898. évi üzleti jelentésből: Aktívák összége 1.099 millió korona Évi bevételek 927 " 1898-ban a biztosítottaknak kifizetettett 107 " 1898-ban kötött új üzletek összége 760 " Tiszta fölösleg 1898. végén 132 " Az 1898-ban a biztosítottaknak kifizetett nyeresémosztalékok összége 14 millió koronára ragott. A New-York a művelt világ összes országában bir fiókokkal. Referenciák Magyarországon: Magyar Általános Hitelbank. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank. Magyarországi vezérigazgatóság: Budapest, Erzsébet-körut 9—II., New-York palota.